

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 21

2017

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 131
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Nowy numer konta:

Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH), 97 1060 0076 0000 3380 0006 4404

**WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW ORAZ ZARZĄD APELUJĄ
O TERMINOWE REGULOWANIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH**

od 2013 r. w kwocie 70 zł;

Członkowie emerytowani oraz studiujący 40 zł

Biuletyn redaguje: Klara Leszczyńska-Skowron
e-mail: biuletyn@ptbnwo.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

WSPOMNIENIA O ZMARŁYCH CZŁONKACH TOWARZYSTWA

Śp.

Profesor Bronisław Baczko
(13 czerwca 1924–29 sierpnia 2016)

Chcąc w krótkim z konieczności wspomnieniu przedstawić fenomen, jakim była poświęcona epoce oświecenia twórczość Bronisława Baczki, odczuwam swego rodzaju bezradność wobec jej bogactwa i różnorodności. Już choćby próba zakwalifikowania jej do określonej dyscypliny wiedzy okazuje się przedsięwzięciem bardzo trudnym, zawężającym bądź spłycającym prowadzone przez Profesora badania. Był historykiem filozofii i badaczem idei. Problemom z tego zakresu poświęcił wiele ze swych prac, poczynając od pierwszej dotyczącej wieku XVIII książki: *Rousseau. Samotność i wspólnota* (Warszawa 1964). Jednak w polu jego zainteresowań naukowych znajdowały się także dzieje polityczne, a szczególnie postawy i uczucia uczestniczących w nich ludzi — właśnie katedrą historii mentalności kierował na Uniwersytecie Genewskim w latach 1974–1989 (a także katedrą historii historiografii). Może lepiej niż podejmować dość jałowe próby zaszufladkowania jego prac do tej lub innej dziedziny będzie powtórzyć słowa jego ucznia i przyjaciela François Rosseta: „interesował się nie tylko tekstami i ideami wielkich filozofów epoki, ale życiem ludzkim w każdym wymiarze i z wszystkimi uwarunkowaniami”. Istotnie, w dorobku Bronisława Baczki znajdują się zarówno subtelne analizy myśli twórców oświecenia i kreślonych przez nich wizji świata, jak opisy mechanizmów kierujących zachowaniami konkretnych osób, a także rewolucyjnych tłumów; przedmiotem jego badań były zarówno rzeczywistość polityczna, jak towarzyszący jej dyskurs, konkretne wydarzenia, ale także mity i symbole polityczne. Choć wszelkie próby usystematyzowania tej ogromnej spuścizny grożą jej spłyceniem, jednak wydaje się, że kilka tematów budziło szczególne zainteresowanie Profesora. Można by je nieco hasłowo nazwać „Rousseau”, „utopia” i „rewolucja francuska”. Nie trudno dostrzec, że tematy te niejako łączą się z sobą, czy z siebie wynikają. Autorowi *Umowy społecznej* oprócz wspomnianej tu już pojętej monografii poświęcił Baczko wiele mniejszych rozpraw i studiów, był redaktorem polskiego wydania jego dzieł i wielokrotnie

wracał do jego twórczości. Także do jej aspektów utopijnych. Analizie dyskursu utopijnego poświęcił zresztą także osobne obszernie studium (*Lumières de l'utopie*, Paris 1978, wyd. polskie Warszawa 2016). Zwieńczeniem tego nurtu jego prac jest wydany pod jego redakcją (wraz z F. Rossetem i M. Porretem) monumentalny *Dictionnaire critique de l'utopie au temps des Lumières* (Genewa 2016), którego opracowanie było możliwe dzięki środkom z nagrody Balzana, swego rodzaju humanistycznego Nobla, którym uhonorowano Bronisława Baczkę w roku 2011. Tutaj wpisuje się także jedna z najgłośniejszych książek Profesora *Job, mon ami. Promesse du bonheur et fatalité du mal* (1997, wyd. polskie 2001), w której autor pokazał oświeceniowe próby odpowiedzi na „skandal zła”, odpowiedzi odrzucających pocieszenie teologiczne, tradycyjny raj i tradycyjne utopie, by stworzyć własną utopię postępu i ciągłego doskonalenia się ludzkości. Utopię, którą próbowała zrealizować rewolucja francuska. Książkę tę zamyka rozdział poświęcony tej właśnie kwestii, wydarzeniom i marzeniom rewolucji, a także zadawanemu od dawna pytaniu, czy była urzeczywistnieniem ideałów oświecenia. Rewolucja to kolejny ogromny obszar badawczy, któremu Profesor Baczkowski poświęcił swoją uwagę. Efektem jego prac jest kilka monumentalnych rozpraw m.in.: *Comment sortir de la Terreur. Thermidor et la révolution* (Gallimard 1989, wyd. polskie 2005), *Les Politiques de la Révolution française* (Gallimard 2008, wyd. polskie *Rewolucja. Władza, nadzieje, rozterki*, Gdańsk 2010). Autor analizował w nich różne aspekty rewolucyjnych wydarzeń, rewolucyjnej mentalności, czy rewolucyjnego imaginarium, ale najbardziej chyba fascynowała go nie tyle rewolucja, co jej kryzysy, momenty załamania, a szczególnie terror i próby przezwyciężenia jego skutków, pytanie, czy możliwe jest przerwanie spirali odwetu. Przy czym w mistrzowski sposób posługiwał się charakterystyczną dla jego badań metodą, w której analiza przypadku szczegółowego, wydarzenia, czy źródła niejednokrotnie pozornie bardzo drobnego i nieważnego, stawała się punktem wyjścia do przedstawienia problemów zasadniczych dla zrozumienia wydarzeń i postaw.

Nie sposób tu ukazać całego bogactwa dzieła Bronisława Baczkowskiego, nawet ograniczonego tylko do jego dorobku odnoszącego się do wieku XVIII. Trzeba jednak jeszcze podkreślić, że obok ogromnej erudycji i gruntownej znajomości źródeł z epoki, posiadał On umiejętność uchwycenia kwestii nieoczywistych, dostrzeżenia paradoksów i sprzeczności. Czy były to wewnętrzne sprzeczności doktryny Rousseau, czy zderzenie w myśli oświeceniowej optymistycznej wiary w człowieka i jego przyszłość z obecnym wokół oświeceniowych filozofów złem, czy wreszcie

meandry rewolucji francuskiej. Dzięki temu dostrzegł aspekty wydarzeń i idei, które umykały jego poprzednikom. Potrafił pokazać, że nie ma nieciekawych epok, ani nieistotnych wydarzeń czy źródeł. Jego dzieła zmieniły nasze postrzeganie oświecenia i rewolucji francuskiej, ukazując zarazem nowe, fascynujące możliwości badań.

Był nie tylko wielkim uczonym, ale człowiekiem ciepłym i serdecznym, mistrzem i przyjacielem kolejnych pokoleń badaczy zafascynowanych epoką oświecenia. Był też przyjacielem naszego Towarzystwa, którego członkiem był niemal od początku jego istnienia, by w roku 2003 zostać członkiem honorowym. Zmarł w Genewie, w swoim domu, wśród swoich książek.

[Anna Grześkowiak-Krwawicz]

Śp.

Profesor Józef Tomasz Pokrzywniak
(16 stycznia 1947 – 15 stycznia 2017)

Jak tu wspominać Profesora, gdy rozpacz nie pozwala mówić, ściska gardło, dławi oddech? Już sama fraza „Profesor Pokrzywniak był...”, której trzeba by przy tym używać, budzi grozę; czas przeszły czasownika wybrzmiewa w niej jakoś nierealnie, nie do pojęcia, nie do pogodzenia. Może więc, by móc wydobyć z siebie głos, lepiej poszukać oparcia w słowie „jest”.

Bo przecież Profesor Pokrzywniak, mimo iż odszedł od nas, jest. To „jest” nie unieważnia „był”, ale odbiera mu wszechwładzę. Daje nadzieję, że to nie Chronos jest najważniejszym z bogów.

Profesor Pokrzywniak jest i zawsze już dla nas będzie wzorem, wzorcem, układem odniesienia, kimś, do kogo porównujemy i będziemy porównywać samych siebie, kimś, kto wskaże nam drogę, kto zdolny będzie nam pomóc w sytuacjach życiowych wyborów.

Profesor Pokrzywniak jest arcywzorcem szlachetności ducha. Życia przeżytego zgodnie z regułami sztuki życia: elegancji, klasy, powściągliwości i umiaru. Niedosięgniętym ideałem trudnej umiejętności bycia pomiędzy skrajnościami. A także dowodem na to, że hołdowanie regule aurea mediocritas i zdolność do kompromisów nie wiążą się — jak sądzą niektórzy — z rozmyciem granic między dobrem i złem, szlachetnością i podłością, prawdą i fałszem.

Profesor Pokrzywniak jest też i zawsze już dla nas będzie wzorcem współpracownika i Szefa. Który potrafi otworzyć gigantyczną przestrzeń

wolności, swobody wyboru, który nigdy do niczego nie przymusza, a zarazem umie zrobić tak, że realizując jego pomysły, miało się poczucie, iż są one nasze własne, że samiśmy na to wpadli...

Wspominamy jego dokonania, i słusznie, bo dokonał ogromnie wiele. Pamiętamy jednak przecież, ile innych, nie jego, lecz czyichś dokonań, nie byłoby bez niego możliwych... Także i w nich Profesor „jest”.

Profesor „jest” także w swoich wychowankach i uczniach. Studenci go uwielbiali. Czuli, iż ich zwyczajnie — choć tak przecież nadzwyczajnie — lubi, że im ufa i dostrzega w nich partnerów, widzieli, że woli skupić się na tym, czym mogą się stać i kim się staną niż na tym, co im być może od czasu do czasu nie wychodzi.

Profesor potrafił objaśnić rzeczy skomplikowane w sposób klarowny i zrozumiały, a przy tym z retoryczną swadą i lekkością. Dotyczy to również jego prac naukowych. Gdyż będąc arcywzorem nauczyciela i wykładowcy, Profesor Pokrzywniak jest dla nas przede wszystkim wzorcem uczonego.

Badacza literatury, który potrafi nawiązać szczególną, bardzo głęboką więź z przedmiotem swoich badań. Wież, u której fundamentów próżno szukać interpretacyjnej egzaltacji, łatwo za to odnaleźć wyjątkową uczciwość i lojalność wobec dzieła i jego autora.

Zwłaszcza relacja Profesora z jego ulubionym pisarzem była szczególnego rodzaju. Łączyło ich budzące podziw porozumienie, duchowa synergia, ale i wzajemna użyteczność. Wydaje mi się, że Krasicki — ze swą filozofią życiową i postawą egzystencjalną — był lustrem, w którym Profesor Pokrzywniak dostrzegał swoje własne odbicie. Pewnie dlatego tak dobrze go rozumiał. Zarazem też prace Profesora, Krasickiemu poświęcone, stanowią lustro, w którym Krasicki odbija się lepiej i wierniej niż na jakimkolwiek z konterfektów.

Tak oto Pokrzywniak przeglądał się w Krasickim, Krasicki w Pokrzywniak. Ciekawe, o czym teraz rozmawiają...

To za jego przyczyną zainteresowałem się Krasickim i oświeceniem. Profesor Pokrzywniak był promotorem moich prac magisterskiej i doktorskiej, opiekunem naukowym i przewodnikiem po krętych ścieżkach Akademii.

Jest jednak kimś więcej. Profesor Pokrzywniak jest moim Mistrzem. Jest i na zawsze już będzie.

Chcę wierzyć, że kiedyś, gdy również i moje „jest” zamieni się w „był”, znajdziemy się gdzieś, w tym samym miejscu.

Do zobaczenia, Panie Profesorze!

[Mowa pogrzebowa, Maciej Parkitny]

**Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków
Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym
16 września 2016 r. w Poznaniu,
Collegium Historicum Novum (ul. Umultowska 89d),
w Sali im. Gerarda Labudy (nr 1.71)**

Zebranie rozpoczęło się w drugim regulaminowym terminie, o godz. 12.15 (po braku kworum w pierwszym terminie). Wzięło w nim udział 62 Członków Towarzystwa. Zebranych powitała Prezes PTBnWO, Anna Grześkowiak-Krwawicz, która w swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie zebrania w związku z wyborami nowych władz i koniecznością wytyczenia dalszych kierunków działań. Na przewodniczącego zebrania zaproponowano kandydaturę Barbary Judkowiak, która propozycję przyjęła. W głosowaniu jawnym, przez aklamację dokonano wyboru przewodniczącej obrad. Na protokolanta obrad zaproponowano Bernadettę Manyś, która propozycję przyjęła. W głosowaniu jawnym, przez aklamację, dokonano wyboru protokolanta.

Barbara Judkowiak przejęła przewodniczenie obradom i zaproponowała wprowadzenie poprawki do porządku obrad, przez dodanie pkt. 3a, dotyczącego nadania członkostwa honorowego PTBnWO. Wobec braku innych poprawek Przewodnicząca poddała pod głosowanie akceptację zaplanowanego i dostarczonego Członkom porządku zebrania. W głosowaniu jawnym wszyscy wyrazili zgodę na wprowadzenie poprawki i przyjęli zaproponowany porządek obrad.

Przewodnicząca zapytała zgromadzonych, czy mają uwagi do protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania Członków, opublikowanego w 20 numerze „Biuletynu” z 2016 r. Ponieważ nikt nie zgłosił uwag, zarządziła głosowanie. W głosowaniu jawnym wszyscy obecni głosowali za przyjęciem protokołu.

Następnie Przewodnicząca obrad oddała głos Prezes PTBnWO Annie Grześkowiak-Krwawicz, która zgodnie ze Statutem zwróciła się do Walnego Zebrania z dwoma wnioskami Zarządu o przyznanie Zofii Zielińskiej oraz Jerzemu Dygdale godności Członków Honorowych PTBnWO. Wyjaśniła, iż dorobku naukowego w obu przypadkach nie trzeba przedstawiać. Zarówno Profesor Zofia Zielińska, jak i Profesor Jerzy Dygdała mają ogromne zasługi dla środowiska badaczy osiemnastego stulecia, oboje pełnili również przez wiele lat funkcje w Zarządzie Towarzystwa. Wobec braku sprzeciwu wniosek został przyjęty przez Walne Zgromadzenie w obu przypadkach przez aklamację — po czym wręczono Wyóżnionym Dyplomy Członków Honorowych PTBnWO.

Przewodnicząca obrad poprosiła Prezes Towarzystwa, Annę Grześkowiak-Krwawicz, o przedstawienie sprawozdania ustępującego Zarządu za minione cztery lata (2012–2016).

W okresie 2012–2016 Zarząd działał w składzie: Anna Grześkowiak-Krwawicz (prezes Towarzystwa), Marek Dębowski (wiceprezes), Piotr Ugniewski (wiceprezes), Michał Zwierzykowski (sekretarz generalny), Maciej Forycki (skarbnik), Klara Leszczyńska (członek), Izabela Zatorska (członek). Odbyło się w sumie 15 zebrań Zarządu.

Przyjęto 40 nowych Członków; zmarło 4 (B. Baczek, J. Staszewski, M. Karpowicz, B. Czwońóg-Jadczyk), zrezygnowało 9, usunięto za niepłacenie składek i brak kontaktu 6 osób.

Towarzystwo liczy obecnie 240 Członków, w tym 2 Członków Honorowych. Członkostwo w Towarzystwie nadal cieszy się dużym zainteresowaniem, szczególnie wśród młodych badaczy — co roku zapisuje się mniej więcej 10 nowych członków. Wśród europejskiego grona Towarzystw zrzeszających badaczy wieku XVIII należymy obecnie do towarzystw średnio-większych. Towarzystwo jest również pełnoprawnym stowarzyszeniem o charakterze międzynarodowym — należą do niego członkowie z 12 państw: Białoruś, Francja, Litwa, Niemcy, Polska, Rosja, Szwajcaria, Szwecja, Ukraina, USA, Węgry, Wielka Brytania.

Z inicjatywy Towarzystwa i z jego udziałem merytorycznym, organizacyjnym i po części finansowym odbyło się 6 konferencji. Jest zwyczajem, że Walnemu Zebraniu Towarzystwa towarzyszą konferencje, w okresie sprawozdawczym były to: „Polski Grand Tour w XVIII wieku” (12–13 listopada 2013 r.) organizowana z Pracownią Literatury Oświecenia IBL PAN, pod patronatem Muzeum Pałacu w Wilanowie; „Stanisław Konarski i jego epoka” (5–6 listopada 2014 r.) z Pracownią Literatury Oświecenia IBL PAN; „Słynne kobiety w Rzeczypospolitej XVIII wieku” (14–15 października 2015 r.) z Pracownią Literatury Oświecenia IBL oraz Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie. W dniach 3, 4 oraz 5 lutego 2016 r. odbyły się w Łazienkach Królewskich oraz IBL współorganizowane przez Towarzystwo obchody Jubileuszu Pani Profesor Teresy Kostkiewiczowej i poświęcone Jej warsztaty naukowe.

Towarzystwo wsparło także (finansowo i organizacyjnie) studencko-doktorancką konferencję „Zmierzch i świt — Stanisław August i Rzeczpospolita 1764–1795” (28 listopada 2014 r.).

Zarząd przyjął inicjatywę Michała Zwierzykowskiego zmierzającą do organizacji Konferencji Naukowej w 300-lecie sejmu niemiego, w dniu 1 lutego 2017 r. Pozyskano instytucje współpracujące (Kancelaria Sejmu RP, Zamek Królewski w Warszawie, Instytut Historii im. T. Manteuffla

PAN oraz Muzeum Historii Polski), podpisano porozumienia i zamknięto budżet imprezy.

Towarzystwo nie ograniczało się do działalności organizacyjno-naukowej wśród badaczy polskich, ale prowadziło podobne działania w środowisku międzynarodowym. W dniach 2–4 grudnia 2013 r. w Warszawie, przy współudziale PTBnWO, dzięki wysiłkom Izabelli Zatorskiej, odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa z okazji 300-lecia urodzin Rousseau i Diderota, pt. „Rousseau et Diderot. Traduire, interpreter, connaître” – współorganizatorami był Instytut Romanistyki UW oraz *Société Française d'Étude du Dix-Huitième Siècle*. 20 października 2014 r. w Warszawie odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe „Bernardin de Saint-Pierre i jego koniec wieku” z okazji 200-lecia śmierci Bernardina de Saint-Pierre, którego współorganizatorem, obok Instytutu Romanistyki UW oraz Centrum Literatury Francuskiej i Studiów Frankofońskich, było PTBnWO – pomysłodawcą i głównym koordynatorem była Izabela Zatorska. Członek Zarządu Maciej Forycki podczas XIV Międzynarodowego Kongresu Badaczy Wieku Osiemnastego w Rotterdamie zrealizował swój wcześniejszy pomysł organizacji 3 paneli z udziałem polskich referentów. Również z inicjatywy Macieja Foryckiego Towarzystwo jest współorganizatorem (z Uniwersytetem Adama Mickiewicza i Instytutem Historii PAN) „Rencontre Franco-Polonaise”, które odbędzie się bezpośrednio po Kongresie, jako impreza stowarzyszona (Poznań, 19–21 września 2016 r.) – przewidziane jest uczestnictwo ponad 40 historyków z Polski i Francji.

Niewątpliwie największym sukcesem, jeśli chodzi o spotkania naukowe, jest Trzeci Kongres Badaczy Wieku XVIII „Wiek osiemnasty jako zmiana: Rzeczpospolita i oświecenie” (15–17 września 2016 r.), zorganizowany we współpracy z Uniwersytetem Adama Mickiewicza, w którym uczestniczy z referatami ponad 100 uczonych z Polski i zagranicy. Odbywający się co 5 lat Kongres jest imprezą integrującą całe środowisko polskich badaczy wieku XVIII, a także zagranicznych członków Towarzystwa. Dzięki staraniom Wiceprezesa Marka Dębowskiego ukazał się tom zawierający wystąpienia z poprzedniego II Kongresu w Krakowie *Europejski wiek osiemnasty. Uniwiersalizm myśli, różnorodność dróg*, Kraków 2013, Societas Vistulana.

Funkcję pośrednika i łącznika między badaczami pełni też Biuletyn Towarzystwa, ukazujący się już od 20 lat, także w okresie sprawozdawczym ukazywał się regularnie, co roku. Biuletyn publikowany jest też na stronie internetowej Towarzystwa (www.wiekosiemnasty.pl).

Towarzystwo prowadziło też działalność popularyzatorską: przy współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie w latach 2013/2014 zrealizowano cykl wykładów pod tytułem „Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie” – prelegentami było wielu Członków PTBnWO (teksty wykładów stały się podstawą do przygotowania książki *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, Warszawa 2015, Muzeum Łazienki Królewskie).

Z inicjatywy Michała Zwierzykowskiego, przedstawionej na Walnym Zebraniu Członków Towarzystwa 12 listopada 2013 r., zgodnie z uchwałą tegoż Zebrania, Zarząd podjął działania zmierzające do organizacji Konkursu na najlepszą pracę doktorską poświęconą szeroko rozumianemu osiemnastemu wiekowi. Na mocy Regulaminu powołana została Kapituła Konkursu w składzie: Przewodnicząca – Teresa Kostkiewiczowa (Warszawa), Współprzewodnicząca – Anna Grzeskowiak-Krwawicz (Warszawa), Członkowie: Marcin Cieński (Wrocław), Marek Dębowski (Kraków), Jerzy Dygdała (Toruń), Paweł Matyaszewski (Lublin), Zofia Zielińska (Warszawa). Sekretarzem Kapituły została Klara Leszczyńska-Skowron. Odbyły się już trzy konkursy, ich laureatom wręczono nagrodę (początkowo 1000, obecnie 1500 PLN) na kolejnych Walnych Zebraniach Członków Towarzystwa.

Trzeba podkreślić zaangażowanie nie tylko Zarządu, ale większości Członków Towarzystwa w jego działania zarówno naukowe, jak organizacyjne, co pozwala na dużą aktywność przy stosunkowo niewielkich środkach finansowych, a co jeszcze ważniejsze, łączy środowisko badaczy wieku XVIII.

Przewodnicząca zebrania podziękowała za sprawozdanie oraz refleksję nad działalnością PTBnWO. W dalszej kolejności Maciej Forycki przedstawił sprawozdanie Skarbnika Towarzystwa, Paweł Kaczyński przedstawił sprawozdanie z prac Komisji Rewizyjnej – zakończone wysoką oceną działań Zarządu w okresie sprawozdawczym i wnioskiem do Walnego Zgromadzenia o udzielenie absolutorium. Marek Dębowski sprawozdanie z prac Komitetu Wykonawczego ISECS.

Po zakończeniu części sprawozdawczej Przewodnicząca otworzyła dyskusję i zachęciła do zabierania głosu. Marek Dębowski przedstawił zebranym informację o planowanych w Montrealu warsztatach dla młodych badaczy wieku osiemnastego na temat: „Obywatelskość i miasto”. Wobec braku głosów, dyskusję zamknięto.

Następnie przystąpiono do głosowania nad udzieleniem absolutorium ustępującemu Zarządowi. W głosowaniu jawnym, przez aklamację

Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków PTBnWO udzieliło absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Przystąpiono do procedury wyboru Prezesa, Zarządu i Komisji rewizyjnej na kadencję 2016–2020, którą poprzedzono wyborem Komisji Skrutacyjnej. Do Komisji zaproponowano: Grzegorza Glabisza, Wojciecha Sajkowskiego oraz Pawła Ignaczaka, którzy wyrazili zgodę. W wyniku głosowania jawnego, poprzez aklamację, dokonano wyboru Komisji Skrutacyjnej w zaproponowanym powyżej składzie.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego Prezesa. Teresa Kostkiewiczowa zaproponowała kandydaturę Anny Grześkowiak-Krwawicz, stwierdzając, iż nie trzeba uzasadniać owej kandydatury. Zwróciła uwagę na wybitne dokonania Kandydatki zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej, a także dotychczasowe zaangażowanie w działalność i prace PTBnWO. Innych kandydatur nie zgłoszono. Profesor Anna Grześkowiak-Krwawicz wyraziła zgodę na kandydowanie.

W głosowaniu tajnym oddano 59 kart do głosowania na kandydaturę Anny Grześkowiak-Krwawicz jako nowego Prezesa PTBnWO. 58 głosów było na „tak”, jeden głos nieważny. Przewodnicząca zebrania Barbara Judkowiak pogratulowała nowej Prezes. Do gratulacji przyłączyli się wszyscy uczestnicy zebrania.

Kolejnym etapem procedury był wybór członków Zarządu. Do obsadzenia było sześć miejsc. Prezes Anna Grześkowiak-Krwawicz zaproponowała, aby powtórzyć skład Zarządu z poprzedniej kadencji, a więc zgłosiła: Michała Zwierzykowskiego, Macieja Foryckiego, Izabelę Zatorską, Piotra Ugniewskiego, Marka Dębowskiego oraz Klarę Leszczyńską-Skowron. Wszystkie osoby wyraziły zgodę na kandydowanie, zaś nieobecna na Zebraniu Klara Leszczyńska-Skowron, we wcześniejszym terminie przedłożyła stosowną, pisemną zgodę. Marian Drozdowski zaproponował zamknięcie listy.

W głosowaniu tajnym na członków Zarządu PTBnWO oddano 60 kart do głosowania: Michał Zwierzykowski: 60 na „tak”, Maciej Forycki: 60 na „tak”, Izabela Zatorska: 60 na „tak”, Piotr Ugniewski: 60 na „tak”, Marek Dębowski: 59 na „tak”, 1 na „nie”, Klara Leszczyńska-Skowron: 59 na „tak”, 1 na „nie”.

Przewodnicząca zebrania pogratulowała wyborcu nowym członkom Zarządu. Następnie przystąpiono do zgłaszania kandydatur do Komisji Rewizyjnej PTBnWO (do obsadzenia było pięć miejsc). Michał Zwierzykowski zaproponował, aby powtórzyć skład Komisji Rewizyjnej z poprzedniej kadencji, zgłosił: Pawła Kaczyńskiego, Agnieszkę Jakuboszczak, Bożenę Mazurkową, Pawła Matyaszewskiego

oraz Stanisława Roszaka. Wszyscy obecni wyrazili zgodę, zaś w imieniu nieobecnego Stanisława Roszaka przedłożono stosowną, pisemną zgodę. Na tym jednogłośnie zamknięto listę kandydatów.

W głosowaniu tajnym na członków Komisji Rewizyjnej PTBnWO oddano 56 kart do głosowania ważnych, jedną nieważną: Paweł Kaczyński 54 na „tak”, 2 na „nie”, Agnieszka Juboszczak: 56 na „tak”, Bożena Mazurkowa: 56 na „tak”, Paweł Matyaszewski: 56 na „tak”, Stanisław Roszak: 55 na „tak”, 1 na „nie”.

Przewodnicząca zebrania pogratulowała wyboru nowym członkom Komisji Rewizyjnej i udzieliła głosu Michałowi Zwierzykowskiemu, który poprosił zebranych o przysyłanie materiałów do kolejnego – 21 numeru „Biuletynu PTBnWO”, którego redakcją zajmie się Klara Leszczyńska-Skowron. Poinformował on zgromadzonych, iż po zakończeniu Zebrania będzie można dokonać opłaty zaległych składek.

Następnie Przewodnicząca obrad poprosiła Przewodniczącą Kapituły Konkursu Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym na najlepszą rozprawę doktorską, dotyczącą szeroko ujmowanego osiemnastego wieku, Teresę Kostkiewiczową, o ogłoszenie wyników trzeciej edycji Konkursu.

Profesor Kostkiewiczowa poinformowała zebranych, że Kapituła Konkursu, po zapoznaniu się z opinią wyznaczonych zgodnie z Regulaminem Konkursu Recenzentów, postanowiła przyznać nagrodę pracy Jakuba Bajera pt. *La France face à l'élection et à la reconnaissance du roi Stanislas-Auguste (1763–1766)* (*Francja wobec elekcji i uznania majestatu króla Stanisława Augusta (1763–1766)*) napisanej pod kierunkiem prof. Macieja Serwańskiego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przewodnicząca Kapituły oraz Prezes PTBnWO wręczyły dr. Jakubowi Bajerowi nagrodę.

Przewodnicząca zebrania, Barbara Judkowiak, przekazała prowadzenie nowej Prezes, Annie Grześkowiak-Krwawicz. Nowa Prezes przedstawiła wizję dalszej działalności PTBnWO. Zaznaczyła, że zamierza kontynuować rozpoczęte prace. Towarzystwo postrzega jako ośrodek integrujący badaczy. Wskazała, że niezbędna jest aktywizacja młodych wokół Towarzystwa. Podkreśliła znaczenie „Biuletynu” i publikowanych w nim danych, które mają istotny walor bibliograficzny, zaś strona internetowa docelowo powinna stać się ważnym miejscem publikacji w formacie elektronicznym.

Prezes Anna Grześkowiak-Krwawicz jeszcze raz podziękowała za wybór oraz uczestnictwo w zebraniu i zamknęła obrady.

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym (SIEDS/ISECS, Florencja 24–27 sierpnia 2016)

Delegat Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Marek Dębowski wziął udział w dniach 24–27 sierpnia 2016 r. w dorocznym posiedzeniu SIEDS/ISECS, którego gospodarzem w był Uniwersytet Florencki (Università degli Studi di Firenze, UNIFI).

W dniu 25 sierpnia obrady, które prowadzono w Auli Wydziału di Storia, Archeologia, Geografia, Arte e Spettacolo Uniwersytetu Florenckiego obejmowały czternaście punktów. Na początku słowo powitalne do zebranych uczestników wygłosił Dziekan Wydziału SAGAS, a następnie głos zabrała przewodnicząca SIEDS/ISECS, Lise Andries, pełniąca tę funkcję od roku 2015, która zaproponowała zgromadzeniu członków komitetu oraz delegatom krajowym SIEDS/ISECS porządek obrad. Rozpoczęto od sprawozdania Sekretarza Generalnego, następnie sprawozdanie złożył Skarbnik oraz przewodniczący agend Komitetu Wykonawczego wybranego w roku 2015.

Następnie, po dyskusji i po przyjęciu w głosowaniu poszczególnych sprawozdań, kolejnym ważnym punktem obrad była dyskusja nad wnioskiem o przyjęcie do SIEDS/ISECS Tunezyjskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Punktem, nad którym wywiązała się ożywiona dyskusja, była organizacja Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku w roku 2019 w Edynburgu. Przewodniczący Komitetu organizacyjnego, Brycchan Carey, przedstawił najważniejsze informacje związane z finansowaniem Kongresu oraz planami naukowymi i logistycznymi. Dyskusja i zastrzeżenia zgromadzonych dotyczyły głównie wysokich kosztów, które będą musieli ponieść uczestnicy kongresu i braku oferty dla młodych naukowców (doktorantów), których nie stać na hotele proponowane przez organizatorów. Odpowiedź organizatorów sprowadziła się do propozycji udzielenia stypendiów niezamownym, młodym naukowcom. Propozycja została przyjęta przez Komitet wykonawczy.

Następny punkt dotyczył organizacji seminariów dla młodych badaczy XVIII wieku: w 2017 w Montrealu, w 2018 w Viterbe (Włochy) oraz w 2019 w Edynburgu (Szkocja). Wśród innych spraw omówionych w kolejnych punktach znalazły się problemy z publikacjami papierowymi SIEDS/ISECS, które postanowiono zastąpić publikacjami cyfrowymi oraz informacja o następnych posiedzeniach Komitetu wykonawczego.

W dniu 26 sierpnia 2016 r., odbyła się konferencja naukowa pt. *La culture du XVIIIe siècle et le monde non-européen* zorganizowana przez Wydział SAGAS w pięknym pałacu de' Servi. Delegat polskiego Towarzystwa wygłosił referat o dramatach egzotycznych w repertuarze Teatru Narodowego na przełomie XVIII i XIX wieku.

W ostatnim dniu, 27 sierpnia, uczestnicy Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS zostali zaproszeni przez organizatorów na wycieczkę, w której programie znalazło się zwiedzanie Giardino di Boboli oraz Muzeum Pałacu Pittich we Florencji.

[Marek Dębowski]

Nowi Członkowie PTBnWO

Michał Bajer
Małgorzata Durbas
Tomasz Jędrzejewski
Walentyna Łoś
Edyta Pętkowska
Piotr Skowroński
Agnieszka Słaby

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2016

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Antoni Czyż

— *Rojny i gwarny blask kultury. Literacka „varietas” i historyczne „multum” tekstów*, Wydział Humanistyczny UPH, Siedlce 2016, ss. 400.

Maciej Forycki

— *Entre la Scythie et la Sarmatie. Le monde slave dans les écrits des encyclopédistes*, Instytut Historii UAM, Poznań 2016, 43 il., ss. 146; wydanie polskie: M. Forycki, *Między Scytią a Sarmacją. Świat słowiański w pismach encyklopedystów*, Biblioteka Telgte, Poznań 2016, 43 il., ss. 144.

- Józef Rogaliński. *Z wiarą i drobnowidzem przez wiek XVIII*, publikacja towarzysząca wystawie czasowej w Bramie Poznania (18 III–16 VI 2017), Poznań 2017, 56 il., ss. 32.

Danuta Hombek

- *Dzieje prasy polskiej. Wiek XVIII (do 1795 r.)*, Wydawnictwo UJK, Kielce 2016, ss. 174.
- *Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku. Źródła*, t. 6, *Czasopisma i efemeryczne gazety warszawskie 1753–1794*, tłum. z jęz. franc. M. Chomicz, z jęz. łac. A. Chrobot, z jęz. niem. B. Domagała, Universitas, Kraków 2016, ss. 752.

Marcin Jakubczyk

- *Leksykografia polsko-francuska XVIII wieku w perspektywie metaleksyko- graficznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016, ss. 264.

Tomasz Jędrzejewski

- *Literatura w warszawskiej prasie kulturalnej na pograniczu oświecenia i romantyzmu*, Universitas, Kraków 2016, ss. 161.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- *Rzeźba włoska w Polsce około 1770–1830*, tom 1–2, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2016, ss. 962 (t. 1, ss. 392, t. 2, *Katalog*, ss. 570), ok. 300 zdjęć.

Joanna Orzeł

- *Historia – tradycja – mit w pamięci kulturowej szlachty Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku*, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa 2016, ss. 460.

Natalia Rezmer-Mrówczyńska

- *Czy szata zdobi człowieka? Ciało i ubiór w literaturze polskiego oświeceni- a*, Collegium Columbinum, Kraków 2016.

Dariusz Rolnik

- *Leonarda Marcina Świejkowskiego (1721–1793) ostatniego wojewody po- dolskiego życie codzienne i publiczne oraz jego myśli o Rzeczypospolitej*, Katowice 2016, ss. 756.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- [wspólnie z Artūrasem Dubonisem, Dariusem Antanavičium, Raimondą Ragauskienė], *Susigrąžinant praeitį. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai*, Vilnius 2016. Lietuvos istorijos instituto leidykla, ss. 288.

Klaudia Socha

- *Typografia publikacji pochodzących z drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego 1674–1819*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016, ss. 659.

Agnieszka Szwach

- *Initial Polish Reception of Shakespeare in Eighteenth-Century European Context*, Jan Kochanowski University Press, Kielce 2016, ss. 178.

Ferenz Tóth

- *A bujdosó Rákóczi*, Kossuth Kiadó, Budapest 2016.
- *Magyar huszárak francia földön — Hussards hongrois en France*, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Budapest 2016, ss. 264. [w serii:] „A Hadtörténeti Intézet és Múzeum Könyvtára”.

PRACE ZBIOROWE

- *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Franciszek Karpiński*, edycja tekstów T. Chachulski, red. B. Mazurkova, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo, Warszawa 2016, ss. 143.
- *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, oprac. bibliografii i indeksu osobowego B. Mazurkova, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo, Warszawa 2016, ss. 400. [w serii:] „Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia”, t. 4, cz. 1.
- *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, oprac. bibliografii i indeksu osobowego B. Mazurkova, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo, Warszawa 2016, ss. 400. [w serii:] „Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia”, t. 4, cz. 2.
- *Historia — Pamięć — Tożsamość w edukacji humanistycznej*, t. 4: *Archiwum jako strażnik pamięci*, red. B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, A. Słaby, Kraków 2016.
- *Kobiece kręgi korespondencyjne XVI–XIX wieku*, red. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Kraków 2016. [w serii:] „Rodzina dawna. Studia historyczno-antropologiczne”.
- *Pamięć miejsca, pamięć człowieka, miejsca pamięci*, red. B. Popiołek,

- A. Chłosta-Sikorska, A. Słaby, Kraków 2016. [w serii:] „Historia — Pamięć — Tożsamość. Studia historyczno-antropologiczne”.
- *Prywatne i publiczne w tekstach kultury. Studia*, red. A. Czyż, A. Borkowski, Wydział Humanistyczny UPH, Siedlce 2016, ss. 270.
  - *Rousseau i Diderot: przekład, interpretacja, poznanie*, akta konferencji naukowej 2–4.12.2013 r., red. I. Zatorska, Wydawnictwa UW, Warszawa 2016, ss. 350.
  - *Seminaria bielańskie. Prace ofiarowane profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, D. Kielak, M. Ślusarska, Wydawnictwo naukowe UKSW, Warszawa 2015, ss. 598 [wyd. 2016].
  - *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia — terminy — zjawiska — przekroje*, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń–Warszawa 2016. [w serii:] „Vademecum Humanisty”.
  - *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*, red. J. Kowal, M. Nalepa i R. Magryś, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016, ss. 350.
  - *Via Sancti Martini: Szent Márton útjai térben és időben*, red. F. Tóth, B. Zágórhidi Czigány, MTA BTK, Budapest 2016, ss. 375.
  - *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru — między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016.
  - „XVIII amžiaus studijos”, t. 3: *Iššūkių. Laimėjimai. Netektys*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2016, Lietuvos istorijos instituto leidykla, ss. 324.
  - *Zbigniew Goliński — portret badacza*, red. T. Chachulski, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2016, ss. 330.
  - „Zeszyty Staszycowskie”, z. 10, red. J. Olejniczak, Piła: Muzeum Stanisława Staszica, 2016, ss. 167, il.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- W. Bogusławski, *Izkahar, król Guaxary*, wstęp E. Lewandowska, oprac. tekstu E. Lewandowska, B. Wolska, red. naukowa B. Wolska, A. Petlak, Wydawca: Katedra Edytorstwa, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2016, ss. 144. [w serii:] „Prace Katedry Edytorstwa Wydziału Filologicznego UŁ”, t. VII.
- W. Bogusławski, *Saul*, wstęp L. Purgał, oprac. tekstu L. Purgał, B. Wolska, red. naukowa B. Wolska, wyd. II przejrzone i poprawione

- ne, Wydawca: Katedra Edytorstwa, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2016, ss. 140. [w serii:] „Prace Katedry Edytorstwa Wydziału Filologicznego UŁ, t. VI.
- „Gdybym Cię, moje Serce, za męża nie miała, żyć bym nie mogła”. Listy Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła z lat 1744–1759, wstęp i oprac. I. Maciejewska, K. Zawilska, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2016, ss. 376.
  - J. Klaproth, *Nota na temat Archipelagu Jana Potockiego, usytuowanego na Morzu Żółtym w północnej jego części*, przełożył, oprac., wstępem poprzedził J. Ryba, „Wiek Oświecenia” 32 (2016), s. 159–189.
  - *Korespondencja Elżbiety Lubomirskiej Sieniawskiej, kasztelanowej krakowskiej*:
    - T. 1: *Z serca kochająca żona i unizona sługa. Listy Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej do męża Adama Mikołaja Sieniawskiego z lat 1688–1726*, oprac. i wyd. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2016, ss. 540.
    - T. 2: *Jaśnie Oświecona Mościa Księżno Dobrodziejko. Informatorzy i urzędnicy*, oprac. i wyd. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2016, ss. 548.
    - T. 3: *Jaśnie Oświecona Mościa Księżno Dobrodziejko. Rodzina, przyjaciele i klienci (wybór)*, oprac. i wybór B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2016, ss. 302.
  - *Korespondencja polityczna Stanisława Augusta. Wiedeń*, t. 1: (1788–1790), oprac. M. Jusupović i A. Danilczyk, IH PAN, Warszawa 2016, ss. 245.
  - *Od Augusta Mocnego do Augusta III. Doniesienia z Warszawy Andrzeja Cichockiego z lat 1732–1734*, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa 2016, ss. 494. [w serii:] „Silva Rerum”.
  - Ogiński, Michał Kleofas. *Tėviški patarimai = Бацькоўскія парады: keturi laiškai apie ugdymą*, parengė Vytas Rutkauskas, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė; [įvadinio straipsnio ir komentarų autorė Ramunė Šmigelskytė-Stukienė], Vilnius: Petro ofsetas; [Rietavas]: Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, [2016], ss. 152.
  - *Testamenty szlachty Prus Królewskich z XVIII wieku*, oprac. i wydanie W. Nowosad, J. Kowalkowski, Wydawnictwo DiG i Edition La Rama, Warszawa 2015, ss. 448. [w serii:] „Szlachta i Ziemiaństwo na Ziemiach Dawnej Rzeczypospolitej” [druk: 2016].

**ZAPOWIEDZI EDYCJI KSIĄŻKOWYCH
W SERII
„Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”**

W opracowaniu:

- Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. V, *Inedita*, oprac. Barbara Wolska.
- Adam Naruszewicz, *Diariusz podróży Króla Jego Mości Stanisława Augusta na Ukrainę*, oprac. Magdalena Bober-Jankowska.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Bajki*, oprac. Natalia Kawałko-Dzikowska.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Poematy*, oprac. Roman Dąbrowski i Tomasz Chachulski.
- Felicjan Wykowski, *Rymy zebrane*, oprac. Magdalena Ślusarska.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze 1783*, oprac. Tomasz Chachulski.
- Franciszek Karpiński, *Wiersze zebrane*, cz. II, *Psalterz, Dramaty, Pisma prozą*, oprac. Tomasz Chachulski.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Erotyki*, oprac. Bożena Mazurkova.
- Michał Franciszek Karpowicz, *Kazania trybunalskie*, oprac. Magdalena Ślusarska.
- Paweł Ksawery Brzostowski, *Wieśniaczka*, oprac. Magdalena Ślusarska.
- Stanisław Konarski, *Epaminondas*, oprac. Jacek Wójcicki.
- Józef Sygiert, *Pisma wierszem i prozą*, oprac. Jerzy Snopek.
- Jakub Jasiński, *Utwory zebrane*, oprac. Aurelia Has.

PRZEKŁADY

- Jerzy Michalski, *Rousseau and Polish Republicanism*, translated by R. Butterwick-Pawlikowski, Tadeusz Manteuffel Institute of History, Polish Academy of Sciences, Warsaw 2015 [2016], ss. 143. [Publikacja dostępna w Internecie: http://rcin.org.pl/Content/58076/WA303_78371_JM_Michalski-eng.pdf].

ARTYKUŁY I RECENZJE NAUKOWE

Alina Aleksandrowicz

- Aleksander Chodkiewicz — zapomniany pisarz przełomu oświeceniowo-romantycznego [rec.: M. Chachaj, *Dramatopisarstwo Aleksandra Chodkiewicza*, Lublin 2014], „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 2015, t. 8, s. 651–658.

- *Polski bestseller powieściowy z roku 1816 („Malwina, czyli domyślność serca” Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej)*, „Lublin — Kultura i Społeczeństwo” 2016, nr 5, s. 6–17.

Magdalena Bober-Jankowska

- *Król, caryca i poeta... Do Najjaśniejszego Pana*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 117–132.
- *„Miasto duże, piękne i porządne, [...] koronacją cesarzów sławne”*. Retoryczny kształt deskrypcji miast w oświeceniowych dziennikach podróży, [w:] *Tradycja retoryczna w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. J. Gondek, Lublin 2016, s. 49–85.

Regina Bochenek-Franczakowa

- *Écrire pour soi et témoigner pour la postérité au temps de la Révolution française* (J.B. Louvet et L.S. Mercier), [w:] *L’écriture entre mémoire et oubli. Hommage à Krystyna Kasprzyk*, Warszawa 2016, s. 97–108.
- *Fin de siècle, fin de roman?*, „Wiek Oświecenia” 31 (2015), s. 53–60.
- *Osierocony uczeń („L’Émigré” Sénaca de Meilhana)*, [w:] *Mistrzowie i uczniowie. Przekaz i dialog kulturowy w dawnych literaturach romańskich*, red. J. Dimke-Kamola, A. Loba Poznań 2015, s. 369–378.
- *W krainie Neomanii* (Jean-Claude Gorjy, „Ann’Quin Bredouille”), [w:] *Przejścia i przemiany w dawnych literaturach romańskich*, red. J. Dygul, M. Kulesza, A. Sobczyk, Warszawa 2016, s. 150–159.
- *„Wspomnienia” Elisabeth Vigée Le Brun — autoportret na tle epoki przełomu Oświecenia*, [w:] *Études sur le texte dédiées à Halina Grzmil-Tylutki*, red. J. Górnikiewicz, B. Marczuk, I. Piechnik, Kraków 2016, s. 281–291.

Anna Bochnakowa

- *Les mots français dans le „Waaren Lexicon” de Ph. A. Nemnich (fin du XVIIIe siècle)*, „Romanica Wratislaviensia” LXIII (2016), s. 11–19.
- *O pewnych nazwach towarów w „Waaren-Lexicon in zwölf Sprachen” Ph. A. Nemnicha*, [w:] *Słowo u Słowian. Wpływ języków sąsiadujących na rozwój języka ukraińskiego. Studia leksykalne*, Kraków 2016, s. 41–60.
- *O pewnym terminie kulinarnym z XVIII wieku. Historia „zie”*, [w:] „Prace Komisji Neofilologicznej PAU” 2016, t. XIV, s. 27–33.

Richard Butterwick-Pawlikowski

- *Challenges for the Commonwealth: The Counsel of Jean-Jacques Rousseau*, „XVIII Amžiaus Studijos” 3 (2016), s. 33–42.

- *Kościół katolicki a państwo w Rzeczypospolitej za Augusta III i Stanisława Augusta. Zarys problematyki*, [w:] „*My i oni*”. *Spółczesność nowożytnego Rzeczypospolitej wobec państwa*, red. W. Kriegseisen, Warszawa 2016, s. 317–54.
- *Sophie, czyli Katarzyna II*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 238–63.
- *Sir Charles Hanbury Williams i Anglicy w życiu i w Pamiętnikach Stanisława Augusta*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 165–90.

Małgorzata Chachaj

- *Relacje z podróży w dziennikach i pamiętnikach kobiet z epoki oświecenia stanisławowskiego (rekonesans)*, [w:] *Memuarystyka w dawnej Polsce*, red. P. Borek, D. Chemperek, A. Nowicka-Struska, Kraków 2016, s. 219–236.

Tomasz Chachulski

- *Mickiewicz i Trembecki — jeszcze raz (Już się z pogodnych niebios...)*, „*Colloquia Litteraria*” 2016, nr 1, s. 45–53.
- *O kłopotach urzędników, czyli trzy listy Franciszka Zabłockiego do Jana Śniadeckiego, sekretarza Szkoły Głównej Koronnej w Krakowie, w sprawach służbowych*, [w:] *Seminaria bielańskie. Prace ofiarowane profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, D. Kielak, M. Ślusarska, Warszawa 2015, s. 485–498.
- *Polska interpunkcja tekstów literackich w XVIII wieku: praktyka — zasady — eksperymenty poetyckie*, [w:] *Tożsamość tekstu. Tożsamość literatury*, red. P. Bem, Ł. Cybulski, M. Prussak, Warszawa 2016, s. 103–114.
- *Spacer po ogrodzie... „Sofijówka”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowska, Warszawa 2016, s. 335–344.

Katarzyna Chlewicka

- *Prasa Prus Królewskich w XVIII wieku — problemy recepcji w dotychczasowej historiografii i perspektywy badawcze*, „*Rocznik Historii Prasy Polskiej*” 2016, z. 2, 5–20.
- *Presse als Indikator regionaler Kommunikationsstrukturen. Das Journal „Thornische Nachrichten von gelehrten Sachen” (1762–1766) im preußisch-polnischen Kulturraum*, [w:] *Hybride Identitäten in den preußisch-polnischen Stadtkulturen der Aufklärung*, red. J. Kodzik, W. Zientara, Bremen 2016, s. 53–64.

- *Regionale Identität im Königlichen Preußen in der 2. Hälfte des 18. Jahrhunderts. Versuch einer Rekonstruktion anhand der Pressebeiträge*, [w:] *Sprache und Identität – Philologische Einblicke*, red. E. Grotek, K. Norowska, Berlin 2016, s. 97–106.

Maria Czeppe

- [wspólnie z Ewą Szklarską] *Lwowianie i torunianie z czasów dawnej Rzeczypospolitej uwzględnieni w 50 tomach „Polskiego słownika biograficznego”*, „Zapiski Historyczne” 2015, z. 3, s. 85–103.
- [wspólnie z Martyną Deszczyńską] *Śniadecki Jan Chrzyciel Władysław (1756–1830), matematyk, astronom, geograf, filozof, profesor i sekretarz Szkoły Głównej Koronnej, profesor i rektor Uniwersytetu Wileńskiego*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51, Kraków 2016, s. 121–133.

Jolanta Czerzniewska

- *Stanisław Kostka Potocki jako konserwator i inwentaryzator dziedzictwa na Królewskim Uniwersytecie Warszawskim*, [w:] *Bibliotheca Lindiana. Samuel Bogumił Linde (1771–1847) pierwszy dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. W 165. rocznicę śmierci*, red. M. Cubrzyńska-Leonarczyk przy współpracy H. Mieczkowskiej, Warszawa 2015, s. 31–56.
- *Uniwersytecka kolekcja rycin Stanisława Kostki Potockiego / Die Universitäts- Graphiksammlung des Stanisław Kostka Potocki*, [w:] *Johann Joachim Winckelmann (1717–1768) i / und Stanisław Kostka Potocki (1755–1821). Mistrzowie i uczniowie / Meister und Schüler*, Mainz 2016, s. 179–195.

Antoni Czyż

- *Dwie damy czasów baroku*, [rec.: K. Stasiewicz, Barbara Sanguszkowa i Elżbieta Drużbacka w świetle nowych źródeł, Olsztyn 2011], „Do Źródeł. Rocznik Humanistyczny” 2008–2015, z. 6–11.
- *Literatura dawna jest żywa*, [rec.: K. Obremski, *Literatura staropolska czytana współczesną humanistyką. Przymiarki metodologiczne*, Toruń 2012] „Ogród. Kwartalnik Humanistyczny” 2016, nr 1–4.

Ewa Danowska

- *Dzieje rodziny Czackich na Wołyniu do XVIII wieku*, „Przegląd Wschodnioeuropejski” 2015, VI/2, s. 11–26 [druk: 2016].
- *O ślubnej wyprawie w czasach staropolskich na podstawie wyprawy Ludwiny Chwałibozanki z 1771 r.*, „Krakowski Rocznik Archiwalny” 2015, t. 21, s. 117–131 [druk: 2016].

Roman Dąbrowski

- *Epika*, [w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia – terminy – zjawiska – przekroje*, t. 1: A–M, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń 2016, s. 322–330.
- *Feliks Bentkowski o polskim „złotym wieku”*, [w:] *Literatura renesansowa w Polsce. Studia dedykowane Profesorowi Andrzejowi Borowskiemu*, red. J. Niedźwiedź, Kraków 2016, s. 84–98.
- *Filomela, słowik i poeta. O Naruszewiczowskim przekładzie ody Jeana-Baptiste’a Rousseau*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: **Na szlakach literatury**... *Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 25–33.
- *O urokach rokokowego konceptu: „List do Irydy”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowa, Warszawa 2016, s. 115–132.
- *O znaczeniu kategorii retorycznych w klasycystycznej teorii epepei*, [w:] *Tradycja retoryczna w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. J. Gondek, Lublin 2016, s. 15–36.
- *Świdorski Jędrzej (1768–1848?)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51/2, z. 209, Warszawa–Kraków 2016, s. 250–252.

Szymon Dąbrowski

- *Nieznane wiersze pochwalne na cześć Elżbiety z Branickich Sapieżyny i jej najbliższych krewnych*, „Terminus” 2016, t. 18, z. 2 (39) [w druku].
- *Ostatnie pożegnanie i pochwała męża stanu: „Na śmierć księcia Czartoryskiego, kanclerza w. W. Ks. Lit.”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowa, Warszawa 2016, s. 79–112.
- *Wiersze pochwalne na cześć Elżbiety z Branickich Sapieżyny i jej najbliższych krewnych*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: **Na szlakach literatury**... *Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 35–52.

Agata Demkowicz

- *Portret obywatela i patrioty oraz jego społeczno-polityczne tło: „Pieśń do kobiet, naprędce w towarzystwie ułożona”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowa, Warszawa 2016, s. 223–241.

Marek Dębowski

- *Franciszek Ryx – monopolista teatralny*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 315–334 [druk: 2016].
- *Le contexte français dans le theatre polonais à l'époque de Stanislas August*, [w:] *France–Pologne. Contacts, échanges culturels, représentations (fin XVIe–fin XIXe siècle)*, red. J. Dumanowski, M. Figeac, D. Tollet, Paryż 2016, s. 269–282.
- *Les liens formels entre la théorie théâtrale de Diderot et la mise en scène moderne*, [w:] *Rousseau et Diderot: traduire, interpreter, connaître*, red. I. Zatorska, Warszawa 2016, s. 105–114.

Roman Doktór

- *Dylematy libertyna: Oda nie do druku, ale w rękopiśmie mająca być ofiarowana J. O. Ks. J. M. P. B. P. podczas wjazdu jego*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 17–34.

Dorota Dukwicz

- *Czy rozbiór był wstrząsem? Problem reakcji społeczeństwa szlacheckiego Rzeczypospolitej na zabór części terytorium oraz utratę suwerenności w okresie pierwszego rozbioru*, [w:] *„My i oni”. Społeczeństwo nowożytnej Rzeczypospolitej wobec państwa*, red. W. Kriegseisen, Warszawa 2016, s. 355–377.
- *Kontakty króla Stanisława Augusta z ambasadorami Katarzyny II w Warszawie w świetle „Pamiętników” królewskich*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 265–291.
- *Od przyjaźni do wrogości. Franciszek Ksawery Branicki i Stanisław August – nie tylko w świetle „Pamiętników”*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 293–313.
- *„Szalone zabobony prostackwa, którzy zapowietrzonym trupom tytuło upiorów zęby wyrzywali i krew ich ssali”, czyli o polskich planach kordonu sanitarnego w czasie konfederacji barskiej*, [w:] *Czystość i brud. Higiena nowożytna (XV–XVIII w.)*, red. W. Korpalska, W. Ślusarczyk, Bydgoszcz 2015, s. 297–310.

Małgorzata Durbas

- [wspólnie z Tadeuszem Srogoszem] *Дискусії навколо статусу алхімії й реконструкції алхімічного письменства. Рецензія на монографію*,

- [rec.: R. T. Prinke, *Zwodniczy ogród błędów. Piśmiennictwo alchemiczne do końca XVIII wieku*, Warszawa 2014], „Вісник Дніпропетровського університету, Seria: Історія і філософія науки і техніки” 2016, t. 24, nr 24, s. 165–169.
- Emmanuel Héré i Jean Lamour oraz ich dzieła upamiętniające kulturową spuściznę króla Stanisława Leszczyńskiego w Lotaryngii, „Prace naukowe AJD w Częstochowie. Zeszyty Historyczne” 2015, t. 15, s. 89–105 [druk: 2016].
  - Szkoła Kadetów Lunéville w świetle regulaminów, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” LIII (2016).
  - Ważność drugiej elekcji króla Stanisława Leszczyńskiego w świetle trzeciego traktatu wiedeńskiego, [w:] *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 449–463.

Jerzy Dygdała

- „Nowe” doniesienia o pobycie króla Stanisława Leszczyńskiego na Kujawach i w Toruniu na przełomie 1707/1708 roku, „Rocznik Toruński” 42 (2015), s. 7–24.
- Pałac podskarbiego wielkiego koronnego Jana Jerzego Przebendowskiego w Leźnie koło Gdańska w pierwszej połowie XVIII wieku, „Zapiski Historyczne” 2016, z. 1, s. 37–62.
- Szlachta Prus Królewskich wobec kryzysu Rzeczypospolitej w XVIII w., [w:] „My i oni”. *Spółczesność nowożytnej Rzeczypospolitej wobec państwa*, red. W. Kriegseisen, Warszawa 2016, s. 287–315.
- Wcześniej niż Komisja Brukowa? Próby uporządkowania Warszawy w latach trzydziestych XVIII wieku; [wersja angielska] *Earlier than Street Commission. Attempts at tidying up Warsaw in the 1730-s.*, „Almanach Warszawy” 9 (2015), s. 129–149; 151–171.

Witold Filipczak

- Bolimów jako miejsce obrad sejmików województwa rawskiego w XVII–XVIII wieku, „Rocznik Łódzki” 2016, t. 65, s. 11–35.
- Elekcje ziemskich urzędników sądowych w czasach Rady Nieustającej, [w:] *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 582–597.
- Samorząd szlachecki województwa kijowskiego w połowie lat 80. XVIII wieku (1783–1785), „Wiek Stare i Nowe” 2016, t. 10 (15), s. 77–97.

- *Sejmiki ziemi zakroczymskiej 1778–1786*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2015, nr 2, s. 85–121 [druk: 2016].
- *Stanisława Kościałkowskiego badania nad życiem politycznym Litwy w czasach Antoniego Tyzenhauza*, [w:] *Stanisław Kościałkowski pamięci przywrócony*, red. M. Dąbrowska, Warszawa–Łódź 2016, s. 61–87.
- *Szlachta koronna wobec reformy sejmu w świetle instrukcji poselskich z lat 1778–1786*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm*, red. B. Krysztopa-Czupryńska, J. Kielbik, Olsztyn 2016, s. 55–69.
- *Ziemskie urzędy sądowe w życiu politycznym województwa sandomierskiego w latach 1777–1783*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2016, nr 2, s. 191–214.

Maciej Forycki

- *Casanova and his considerations on the partition of Poland*, [w:] *Casanova: Enlightenment philosopher*, red. I. Cerman, S. Reynolds, D. Lucci, Oxford 2016, s. 119–331.
- *Етнічна мозаїка східних рубежів Європи в уявленні французьких енциклопедистів*, „Історія та географія” 2016, t. 53, s. 160–167.
- *Шкільництво в мультиетнічному і багатоконфесійному Лешні (XVI–XVIII ст.)*, [w:] *Феномен мультикультурності в історії України і Польщі*, red. С. Серяков, Харків 2016, s. 114–121.
- *Szlachta wokółbałtycka w ujęciu Encyklopedystów*, „Klio” 2016, nr 4, s. 85–99.

Karen Friedrich

- *The role and significance of Royal Prussia in the political and intellectual life of the eighteenth-century Polish-Lithuanian Commonwealth, particularly during the era of reform* [Rola i znaczenie Prus Królewskich w życiu politycznym i intelektualnym Rzeczypospolitej w XVIII wieku, szczególnie w dobie reform ustrojowych], [w:] *Pamięć „chwili, która nas samym sobie wróciła...”: wykłady trzeciomajowe w trybunale konstytucyjnym w latach 2000–2016*, red. A. Rzepliński, K. Budziło, A. Jankiewicz, Warszawa 2016, s. 231–253.

Grzegorz Glabisz

- *Konfederacja partykularna województw poznańskiego i kaliskiego przy majestacie Stanisława Leszczyńskiego w latach 1733–1735*, „Klio” 2016, z. 2, s. 61–85.
- *Pacyfikacja województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1734–1736*, „Wiekі Stare i Nowe” 2016, t. 11 (16), s. 67–95.

Krzysztof Gombin

- „*Naśladowałbym Zeuxisa ale że ten pewnego czasu w malarskiej swojej sztuce mankament uczynił (...)*”. *Sztuki piękne w kazaniach lubelskich kaznodziei XVII i XVIII wieku*, [w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. 12, red. I. Rolska, Lublin 2016, s. 329–336.
- „*Ścisk na podatki, a suknia tak długa, że się po ziemi wlecze*”, czyli o politycznym aspekcie mody w kazaniach ks. Józef Męcińskiego, *wygłoszonych w lubelskim kościele św. Ducha, w czasie Sejmu Wielkiego*, „*Folia Historica Cracoviensia*” XXII (2016), s. 129–140.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- „*Kind Courtesy Toward the Homeland*”: *On the Notion of Friendship Between Citizens and the Republic*, [w:] *De amicitia: Transdisciplinary Studies in Friendship*, red. K. Marciniak, E. Olechowska, Warszawa 2016, s. 109–119.
- „*Nowe wino w starych butelkach*”. *O języku politycznym Stanisława Konarskiego*, „*Wiek Oświecenia*” 32 (2016), s. 11–28.
- *Respublica and the Language of Freedom: The Polish Experiment*, [w:] *A Handbook to Classical Reception in Eastern and Central Europe*, red. Z. Martirosowa Torlone, D. LaCourse Munteanu, D. Dutsch, Wiley-Blackwell 2017, s. 179–189.

Lucyna Harc

- *Kalwinizm na Śląsku w okresie nowożytnym w pracach dwóch dziejopisarzy (F. Lucaego i J. A. Hensela)*, [w:] *Spółczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej w epoce wczesno nowożytnej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Krystynowi Matwijowskiemu w osiemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. J. Maroń, F. Wolański, L. Ziátkowski, Wrocław 2016, s. 131–141.
- *Univerzitaet czterech początków i wielu tradycji*, „*Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis. Příspěvky k dějinám Univerzity Karlovy*” 2016, nr 1, s. 99–110.

Danuta Hombek

- *O zasadach wydawania osiemnastowiecznych ogłoszeń prasowych o książkach*, [w:] *Zbigniew Goliński. Portret badacza*, red. T. Chachulski, Warszawa 2016, s. 125–135.
- *Promocja „Powieści moralnych” Jean-François Marmontela*, „*Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica*” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze*

Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej, s. 247–255.

Paweł Ignaczak

- *Entre le réel et le fantastique. Jean-Pierre Norblin, un témoin français de la vie en Pologne au XVIIIe siècle*, [w:] *France–Pologne. Contacts, échanges culturels, représentations (fin XVIe siècle–fin XIXe siècle)*, red. J. Dumanowski, M. Figeac, D. Tollet, Paris 2016, s. 321–333.
- *Michał Płoński 1778–1812. Vie et art. Varsovie – Amsterdam – Paris*, tekst na stronie internetowej Biblioteki Polskiej w Paryżu (http://www.bibliotheque-polonaise-paris-shlp.fr/medias/plonski_feuille_volante_2.pdf; dostęp 18.02.2016) przy okazji wystawy *Michał Płoński (1778–1812). Vie et art entre Varsovie, Amsterdam et Paris*, Biblioteka Polska w Paryżu, 17 lutego–11 marca 2016 r.
- *Nether, Henryk Daniel (1760–1819)*, [hasło w:] *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. 83, München–Leipzig 1991–, s. 193.
- *Norblin, Jean Pierre de la Gourdain (1745–1830)*, [hasło w:] *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. 83, München–Leipzig 1991–, s. 529–531.

Stanisław Janeczek

- *Komisja Edukacji Narodowej a „Encyklopedia, albo słownik rozumowany nauk, sztuk i rzemiosł”*, cz. 1: *Wymiar wychowawczy*, „Zeszyty Naukowe KUL” 2016, z. 1, s. 17–39.
- *Komisja Edukacji Narodowej a „Encyklopedia, albo słownik rozumowany nauk, sztuk i rzemiosł”*, cz. 2: *Wymiar dydaktyczny*, „Zeszyty Naukowe KUL” 2016, z. 2, s. 3–22.
- *Komisja Edukacji Narodowej a „Wielka Encyklopedia Francuska”*. *Z dziejów kultury filozoficznej*, [w:] *Znaczenie filozofii Oświecenia w kulturze europejskiej. Człowiek wśród ludzi*, red. A. Grzebiński, B. Grabowska, J. Żelazna, Toruń 2016, s. 187–196.

Tomasz Jędrzejewski

- *Koźmian i romantycy: dwustronne relacje* [rec. książki: Ł. Zabielski, *Meandry antyromantyczności. Kajetan Koźmian i romantycy polscy*, Lublin 2015], „Wiek Oświecenia” 32 (2016), s. 216–222.
- *Rhetoric and Poetry: the Occasional Works of the Philomaths*, „Darbai ir Dienos” 2016, nr 66, s. 9–21.
- „Salon warszawski” w III części „Dziadów” jako obraz życia literackiego

- stolicy Królestwa Polskiego, [w:] *Wincenty Krasiński i życie społeczno-kulturalne Warszawy i Królestwa Polskiego*, red. R. Kochanowicz, T. Skoczek, Warszawa–Opinogóra 2016, s. 161–167.
- *Spór romantyków z klasykami. Próba rewizji historycznoliterackiej*, [w:] *Romantyzm warszawski. Literatura – życie literackie – myśl estetyczna*, red. O. Krykowski, Warszawa 2017, s. 17–56.
  - *Twórczość Adama Mickiewicza wobec literatury w prasie warszawskiej. Związki i nawiązania*, [w:] *Romantyzm warszawski. Literatura – życie literackie – myśl estetyczna*, red. O. Krykowski, Warszawa 2017, s. 107–129.

Paweł Kaczyński

- *Oświecenie sensacyjne w powojennej literaturze polskiej*, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: **Klasycyzm i sentymentalizm** jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszowi, s. 139–155.

Wojciech Kaliszewski

- *Leon Borowski i Adam Mickiewicz – dwa głosy wileńskiej szkoły krytycznej*, [w:] *Tradycja retoryczna w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. J. Gondek, Lublin 2016, s. 165–180.
- „Sofijówka” Stanisława Trembeckiego w oczach badaczy literatury i języka, „Wiek Oświecenia” 32 (2016), s. 203–206.
- *Wykład wierszem o nieszczęściu ojczyzny: „List do posłów powracających z Grodna”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowska, oprac. bibliografii i indeksu osobowego B. Mazurkowska, Warszawa 2016, s. 283–302.

Agnieszka Kobrzycka

- *Obraz choroby psychicznej w literaturze polskiego oświecenia. Próba problematyzacji*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 78 (2015), s. 89–95.

Piotr Kociumbas

- [wspólnie z Anną Just] *Kürkantaten und Rhetorik im Danzig des 18. Jahrhunderts. Fallstudie zur verwaltungsorientierten (musikalischen) Gelegenheitsdichtung*, [w:] *Rhetorik und Kulturen*, red. M. Lefèvre, K. Mucha-Tummuseit, R. Hünecke, Frankfurt am Main et al. 2016, s. 249–265 [seria: „Zivilisationen und Geschichte”, t. 38].
- *Pieśń ojców w modnej szacie dźwiękami utkanej albo rzecz o chorale „Ach Gott und Herr” w ujęciu Johanna Daniela Pucklitza (1705–1774)*, [w:]

- Karty na ramionach olbrzymów? Kultura niemieckiego obszaru językowego w dialogu z tradycją*, t. 2, red. J. Godlewicz-Adamiec, P. Kociumbas, E. Michta, Warszawa 2016, s. 143–160.
- *Zu den Reminiszenzen an Konfessionsstreitigkeiten in den zu Danzig des 18. Jahrhunderts entstandenen musikalischen Dramen*, „Documenta Pragensia” 33 (2014), s. 637–655 [druk: 2016].
  - *Zum emblematischen Denkprinzip im Danziger Kantatenschaftern des 18. Jahrhunderts*, [w:] *Emblematik im Ostseeraum — Emblems around the Baltic*, red. I. Höpel, L.-O. Larsson, Kiel 2016, s. 35–44.
  - *Zwischen Identitätsbildung und Kulturaustausch. Zu hybriden Erscheinungen des Musiklebens im Danzig des 17. und 18. Jahrhunderts*, [w:] *Hybride Identitäten in den preußisch-polnischen Stadtkulturen der Aufklärung. Studien zur Aufklärungsdiffusion zwischen Stadt und Land, zur Identitätsbildung und zum Kulturaustausch in regionalen und internationalen Kommunikationsnetzwerken*, red. J. Kodzik, W. Zientara, Bremen 2016, s. 97–124.

Urszula Kosińska

- *Could a Portuguese prince become King of Poland? The candidacy of Don Manuel de Bragança for the Polish throne in the years 1729–1733*, „Slavonic & Est European Review” 2016, z. 3, s. 497–508.
- *Finansowy aspekt wyboru kandydata do polskiego tronu na przykładzie przygotowań państw ościennych do bezkrólestwa po śmierci Augusta II*, [w:] *Pecunia nervus belli. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku*, red. M. Markiewicz, R. Skowron, F. Wolański, Katowice 2016, s. 165–179.
- *Kandydatura Emanuela Portugalskiego (Don Manuela de Bragança) do tronu polskiego w latach 1729–1733*, [w:] *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru — między prawami a obowiązkami*, cz. 2, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 430–448.
- *Liberum veto jako narzędzie niszczenia sejmów przez państwa ościenne w czasach Augusta II*, „Biblioteka Epoki Nowożytnej” 2016/1, z. 4: *Liberum veto*, s. 127–161.
- [rec.: Dorota Dukwicz, *Rosja wobec sejmu rozbiorowego warszawskiego (1772–1775)*, Warszawa 2015, ss. 330], „Biblioteka Epoki Nowożytnej” 2016/1, z. 4: *Liberum veto*, s. 214–217.
- *Stanisław Poniatowski, niezwykły ojciec króla Stanisława Augusta*, [w:] *Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie*, red. A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2015, s. 89–111 [druk: 2016].

- Świdziński Ignacy (ok. 1732–1788), [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51/2, Warszawa–Kraków 2016, s. 281–282.
- Świdziński Michał (1736–1788), [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51/2, Warszawa–Kraków 2016, s. 289–292.
- Świdziński Stanisław Antoni (1685–1761), [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51/2, Warszawa–Kraków 2016, s. 292–298.
- *Wstęp*, „Biblioteka Epoki Nowożytnej” 2016/1, z. 4: *Liberum veto*, s. 5–12.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Biografia pisarza jako przedmiot badań i twórczości naukowej Zbigniewa Golińskiego*, [w:] Zbigniew Goliński. *Portret badacza*, red. T. Chachulski, Warszawa 2016, s. 95–109.
- [hasła:] *Czucie (Czułość, Uczucie, Tkliwość); Klasycyzm/Klasycyzność; Krytyka literacka w oświeceniu*, [w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia – terminy – zjawiska – przekroje*, t. 1: A–M, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 136–144; 508–525; 613–617.
- [hasła:] *Oda*; [wspólnie z M. Rudkowską] *Oświecenie; Russoizm*; [wspólnie z M. Popiel] *Wzniosłość*, [w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia – terminy – zjawiska – przekroje*, t. 2: N–Z, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 119–125; 179–191; 498–507; 778–791.
- *Kościuszkowska liryka wysoka*, „Czasy Nowożytne” 29 (2016), s. 123–132.
- *Kwestia interpunkcji w utworach poetyckich Ignacego Krasickiego. Spostrzeżenia i uwagi w związku z edycją krytyczną wierszy*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 277–279.
- *Lekkość w kulturze baroku i rokoka. Różne waloryzacje*, [w:] *Ciężar i lekkość w kulturze. Estetyka, poetyka, style myślenia*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, Warszawa 2016, s. 293–211.
- *Mistrzostwo poetyckiej perswazji: „Gość w Heilsbergu do J. O. X. B. W.”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 137–151.
- *Piosenka pasterska. Dziedzictwo sielanki w poezji polskiej XX wieku*, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: *Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszowi*, s. 19–30.

- *Voltaire — Rousseau — Diderot et les relations scientifiques polono-françaises: une rétrospective*, [w:] *Rousseau et Diderot: traduire, interpréter, connaître. Actes du colloque organisé à Varsovie 2–4 décembre 2013*, red. I. Zatorska, Warszawa 2016, s. 7–11.

Jolanta Kowal

- *Literatura na łamach „Dziennika Wileńskiego” z lat 1805–1806*, [w:] *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*, red. J. Kowal, M. Nalepa i R. Magryś, Rzeszów 2016, s. 206–232.
- *Na balu u gubernatora: „Wiersz do księcia Repnina, gdy się rozchodziła pogłoska o wojnie z Turcją”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski i B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 303–321.
- *Rola wileńskiego typografa Józefa Zawadzkiego w rozwoju czasopiśmiennictwa polskiego na Litwie w epoce porzobiorowej*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 281–289.
- *Salony literackie na Litwie w epoce porzobiorowej (1795–1830). Próba rekonstrukcji*, [w:] *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*, red. J. Kowal, M. Nalepa i R. Magryś, Rzeszów 2016, s. 233–248.
- *Tradycja oświecenia stanisławowskiego na łamach „Dziennika Wileńskiego” z lat 1815–1830*, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: *Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszcowskiemu*, s. 101–120.

Barbara Krysztopa-Czupryńska

- *Dyplomaci brytyjscy w podróżach przez ziemie Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XVIII w. — warunki peregrynacji*, [w:] *Via viatores quaerit: Mobilność społeczna w dziejach Grupy Wyszehradzkiej*, red. A. Teterycz-Puzio, L. Kościelniak, E. Łączyńska, Słupsk 2016, s. 291–300.
- *Szlachta Rzeczypospolitej jako naród polityczny w oczach dyplomatów brytyjskich w okresie panowania Augusta II*, [w:] *Szlachta — granice etniczne, wyznaniowe i cywilizacyjne*, red. T. Ciesielski, K. Mikulski i A. Korytko, Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2016, s. 163–174.
- *Uwagi dyplomaty brytyjskiego Thomasa Villiersa o sejmie zwyczajnym 1738 r.*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm*, red. B. Krysztopa-Czupryńska, J. Kiełbik, Olsztyn 2016, s. 157–166.

Katarzyna Kuras

- Czy „*Le cuisinier françois*” zmienił polską kuchnię w czasach nowożytnych?: przyczynek do zagadnienia transferu kulinarnych wzorców, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2016, nr 3, s. 429–448.
- *Kulinarne fascynacje i francuscy kucharze w kręgu korespondencyjnym Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej*, [w:] *Kobiece kręgi korespondencyjne w XVII–XIX wieku*, red. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Warszawa 2016, s. 57–67.
- *Louis XIV in the opinions of the Polish gentry and magnates: from fascination to fear of absolutum dominium*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2016, nr 1, s. 69–87.
- „*Wojna, subsydia i dwór są trzema studniami bez dna*”: finansowanie wojen w opiniach poddanych Ludwika XV (1715–1763), [w:] *Pecunia nervus belli. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku*, red. M. Markiewicz, R. Skowron, F. Wolański, Katowice 2016, s. 83–101.

Walentyna Łoś

- *Книга чуд Почаївського монастиря: аналіз історичного джерела (к. XVII–поч. XIX ст.)* [Księga cud klasztoru Poczajowskiego: analiza źródła (k. XVII–pocz. XIX wieku)], [w:] *Архітектурна та культурна спадщина історичних міст країн Центрально-Східної Європи: Колективна монографія*, red. Р. Димчика, І. Кривошеї, Н. Моровця, Умань–Познань–Ченстохова 2016, s. 191–204.
- *Panna Bazyliańska against the Volhynian society background (18th–19th centuries)*, „*Almanach Historyczny*” 18 (2016), s. 73–88.

Agnieszka Łowczanin

- *Conflict as a Literary Gothic Convention*, „*Kwartalnik Neofilologiczny*” 2016, nr 1, s. 105–113.
- „*The Monk*” by M. G. Lewis: *Revolution, Religion and the Female Body*, „*Text Matters*” 2016, nr 6, s. 15–34.

Justyna Łukaszewicz

- *Komedie Goldoniego w polskim oświeceniu. Aspekty metateatralne*, „*Pamiętnik Teatralny*” 2016, z. 3, s. 103–116.
- *Rousseau dans les écrits d’Ignacy Krasicki: inspirations, références et absences*, [w:] *Rousseau et Diderot: traduire, interpréter, connaître. Actes du*

colloque organisé à Varsovie 2–4 décembre 2013, red. I. Zatorska, Warszawa 2016, s. 265–278.

Iwona Maciejewska

- *Dylematy badacza dawnej epistolografii*, „Prace Językoznawcze” 2016, 2, s. 139–148.
- *Między uległością a poczuciem własnej wartości — kobiety czasów saskich z piórem w ręku*, [w:] *Tożsamość kobiet w Polsce. Interpretacje*, t. 1: *Od czasów najdawniejszych do XIX wieku*, red. I. Maciejewska, Olsztyn 2016, s. 75–87.
- *„Pan i Absolut serca” — obraz ukochanego (?) mężczyzny w listach Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła*, [w:] *Współczesny i dawny obraz mężczyzny w literaturze i kulturze*, red. L. Mariak, J. Rychter, Szczecin 2016, s. 140–151.
- *Rola dziennika Hieronima Floriana Radziwiłła w edycji listów Magdaleny z Czapskich Radziwiłłowej*, „Prace Literaturoznawcze” 2016, t. IV, s. 255–267.

Krystyna Maksimowicz

- *O kobietach wznoszących szaniec w czasie powstania kościuszkowskiego, czyli wokół dźwięku ulotnego okolicznościowego „Nowy zaciąg z samych kobiet pod chorągiew białą”*, „Czasz Nowożytny” 29 (2016), s. 133–143.
- *O temacie tabu w poezji szambelana królewskiego: „Epitalamion Dorantowi i Klimentie, czyli miłość stateczna”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowska, Warszawa 2016, s. 135–152.
- [wspólnie z W. Kaliszewskim] *Paszkwil i pamflet*, [hasło w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia — terminy — zjawiska — przekroje*, t. 2, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 221–229.
- *Zapomniany panegiryk Ignacego Srzednickiego ku czci Kazimierza Nestora Sapielhy*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 291–300.
- *Z perspektywy Gdańska*, [w:] *Zbigniew Goliński. Portret badacza*, red. T. Chachulski, Warszawa 2016, s. 255–257.

Małgorzata Marcinkowska-Malara

- *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Sprawozdanie z seminarium nauko-*

- wego „*Nad tekstami Stanisława Trembeckiego*”, 18–22 maja 2015, „*Śląskie Studia Polonistyczne*” 2016, s. 307–310.
- *Przywileje dam mężatek... z drugiej połowy XVIII stulecia*, „*Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica*” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięcioletnia pracy naukowej*, s. 69–81.
  - *Seminarium warsztatowe „Nad tekstami Trembeckiego” (sprawozdanie)*, „*Wiek Oświecenia*” 32 (2016), t. 32, s. 149–153.
  - *Zalecenia dla duszpasterzy: Kazanie do kaznodziejów z powodu kazania adwentowego ks. Witoszyńskiego w kaplicy królewskiej 1788 roku mianego*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowa, Warszawa 2016, s. 207–219.

Przemysława Matuszewska

- *List poetycki* [artykuł hasłowy w:] *Słownik Polskiej Krytyki Literackiej 1764–1918*, t. 1, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska i M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 682–688.
- *Romans*, [artykuł hasłowy w:] *Słownik Polskiej Krytyki Literackiej 1764–1918*, t. 2, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska i M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 468–479.

Bożena Mazurkowa

- *Dystans wobec wielkiego świata w relacji Walerii Tarnowskiej z podróży do Włoch*, [w:] *Memuarystyka w dawnej Polsce*, red. P. Borek, D. Chemperek, A. Nowicka-Struska, Kraków 2016, s. 251–270.
- *Obywatelskie orędzie w czas wielkiego sejmowania: „Do moich współziomków”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowa, Warszawa 2016, s. 245–274.
- *O rokokowej realizacji Tassowego wątku w „Erotykach” Franciszka Dionizego Książnina*, „*Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica*” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięcioletnia pracy naukowej*, s. 83–101.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- *Le ispirazioni di André Le Brun, „primo scultore” del re Stanislao Augusto*, „*Studi Neoclassici. Rivista Internazionale*” 4 (2016), s. 57–70 [druk: 2017].

- Schimser Anton (1790–1838), [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających*, t. 10, red. U. Makowska, Warszawa 2016, s. 149–153.
- Schlüter Andreas (ok. 1660–1714), [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających*, t. 10, red. U. Makowska, Warszawa 2016, s. 176–186.
- *Włoskie rzeźby w wołyńskim Horochowie*, [w:] *Velis quod possis: studia z historii sztuki ofiarowane Profesorowi Janowi Ostrowskiemu*, Kraków 2016, s. 405–416.

Aleksandra Norkowska

- *Król-Ciołek. Retoryka w służbie okazjonalnej Muzy*, [w:] *Tradycja retoryczna w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. J. Gondek, Lublin 2016, s. 37–48.
- *Styl*, [w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia — terminy — zjawiska — przekroje*, t. 2: N–Z, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń–Warszawa 2016, s. 578–591.
- *Z oddali (nie tylko o sobie): „List do Naruszewicza, pisarza w. W. Ks. Litewskiego, biskupa koadiutora smoleńskiego”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 175–203.

Józef Olejniczak

- *Spór z Aleksandrem Zamoyskim w świetle nieznanych listów Staszica*, „Zeszyty Staszicowskie” 10 (2016).

Joanna Orzeł

- *Kręgi towarzyskie Józefa Jerzego Hylzena w czasie jego europejskiej peregrynacji (1752–1754)*, [w:] *Staropolskie podróżowanie*, red. B. Rok, F. Wołański, Kraków 2016, s. 315–322.

Magdalena Ożarska

- *Beyond the Old Polish „Hic Mulier”: Regina Salomea née Rusiecka, Secundo Voto Pilsztynowa and her Memoir*, „Studia Filologiczne Uniwersytetu Jana Kochanowskiego” 2016, z. 1, s. 143–158.
- *Contexts and Implications of Plant Symbolism in the Early Polish Novel: Maria Wirtemberska’s „Malvina, or the Heart’s Intuition” (1816)*, „European Romantic Review” 2016, nr 6, s. 791–814.
- *The Fake Diary of a Historical Figure: Klementyna Tańska-Hoffmanowa’s*

„*Journal of Countess Françoise Krasińska*” (1825), „*Theatrum Historiae*” 17 (2015), s. 213–235.

- *What if Christopher Smart’s Cat Responded: a Human-Animal Studies Perspective on „Jubilate Agno’s” Cat Jeoffry*, „*HumAnimalia*” 2016, nr 1, 35–52.

Piotr Paluchowski

- *Henryk (Heinrich) Kühn (1690–1769) – wybitny matematyk, profesor gdańskiego Gimnazjum Akademickiego*, „*Przegląd Historyczno-Oświatowy*” 2016, nr 1–2, s. 194–209.
- *Wiadomości na temat Orientu w gdańskim czasopiśmie „Danziger Erfahrungen” (1739–1793)*, „*Rocznik Gdański*” 73–74 (2013–2014), s. 71–78 [druk: 2016].

Maciej Parkitny

- *O użyteczności kategorii nowoczesności dla badań literackich nad polskim oświeceniem*, „*Wiek Oświecenia*” 32 (2016), s. 29–73.

Magdalena Patro-Kucab

- *Dziecko w świetle prywatnej korespondencji oraz pism Alojzego Felińskiego*, [w:] *Dziecko – literatura, sztuka, język*, red. R. Starz, Kielce 2016, s. 174–188.
- *Erotyczne symbole i aluzje: „Epitalamion Hipolitowi i Belinie, czyli miłość nowych małżonków”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snoppek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 267–293.
- *Kobiety w życiu i twórczości Alojzego Felińskiego*, „*Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica*” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięcioletnia pracy naukowej*, s. 131–146.
- *Komunały w służbie literackiej konwencji. Uwagi o komplementach adresowanych do księżny Izabeli Czartoryskiej*, [w:] *Ekologia języka*, red. E. N. Serdobinceva, Penza 2016, s. 95–103.
- *Kreacja wołyńsko-poleskiej przestrzeni (na podstawie listów Alojzego Felińskiego do przyjaciela, Michała Wyszowskiego)*, [w:] *Język polski i polonistyka w Europie Wschodniej: przeszłość i współczesność. Praca zbiorowa z okazji dziesięciolecia Katedry Filologii Polskiej Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki*, red. I. Bundza, J. Kowalewski, A. Krawczuk, A. Śliwiński, Kijów 2015, s. 185–197 [druk: 2016].

- „Krzemieńskie smutki” — poetyckie reakcje na śmierć Alojzego Felińskiego, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: *Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszczy, s. 81–100.*
- *Poetyckie sylwetki-wspomnienia upamiętniające literacką działalność Alojzego Felińskiego (na przykładzie wierszy zamieszczonych w dziewiętnastowiecznej prasie)*, [w:] *Wisnik Lwowski Uniwersytetu*, wydanie 39, red. M. Żitariuk, Lwów 2014, s. 79–91 [druk: 2016].
- *Publicystyka polska w XVIII i na początku XIX w. — charakterystyka ogólna*, [w:] *Problemy i nadzieje współczesnego dziennikarstwa*, red. G. Filip, Rzeszów 2016, s. 76–88.
- *Rola retoryki w oracjach pogrzebowych. Uwagi na marginesie mów funeralnych i wspomnień pośmiertnych poświęconych Alojzemu Felińskiemu*, „Słowo” 2015, nr 6, s. 97–109 [druk: 2016].

Anna Petlak

- *Przyczynek do badań nad ramą wydawniczą utworów dramatycznych Wincentego Ignacego Marewicza*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 147–162.

Jarosław Pietrzak

- *Archiwalia związane z królową Marią Kazimiერą Sobieską w Windsor Royal Archives*, „Studia Wilanowskie” XXIII (2016), s. 99–103.
- *Dom „białychgłówek w leciech podeszłych”. Przyczynek do historii domu dewotek białskich w XVIII wieku*, [w:] *Oblicza kobiecej starości. Literatura i historia*, red. B. Wałęciuk-Dejneka, Kraków 2016, s. 167–182.
- *Dziedzic królewskiej purpury. Słowo i obraz w propagandowych działaniach Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybenki”*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ. Nauki Społeczne” 2016, nr 3, s. 99–131.
- *Księża kabał Marii Kazimierzy Sobieskiej — nieznanymi śladami kultury rzymskiego dworu królowej wdowy*, „Studia Wilanowskie” XXIII (2016), s. 65–82.
- *Sprawa rozwodowa Teofili z Ostrojskich-Zastawskiej z Józefem Karolem Lubomirskim w latach 1695–1702*, „Klio” 2016, t. 4, s. 81–96.
- *W szponach nałogu. Alkoholizm kobiet w epoce staropolskiej na przykładzie Joanny z Denhoffów Denhoffowej (zm. 1720)*, [w:] *Jedzą, piją, lulki palą. Antropologia używek w gospodarce i życiu społecznym*, t. 3, red. J. Żychlińska, A. Głowacka-Penczyńska, J. Woźny, Bydgoszcz 2016, s. 57–75.

- „Zbrodnia to niestychana Pani zabiła Pana”. *Sprawa Marianny z ks. Sapiehów Dąmbskiej o małżonkobójstwo*, [w:] *Conjux, mater, filia, soror propinqua, civis... Kobieta na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim*, red. M. Małkus, K. Szymańska, Wschowa–Leszno 2016, s. 249–281.

Wojciech Piotrowski

- *Założenia dotyczące badań geografii literackiej wschodnich ziem dawnej Rzeczypospolitej (1700–1900)*, „*Studia Słowianoznawcze*” 12 (2016), s. 285–313.

Paweł Pluta

- *O pożytkach i szkodach pierwszej „stołów okrasz”: „Własności soli”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowska, Warszawa 2016, s. 297–312.

Jolanta Polanowska

- [biogramy artystów:] *Saar Alois von; Sacchetti Antoni; Saunders Joseph; Schweikart Karl Gottlieb; Scotti Antonio; Sierakowski Józef*, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających...*, t. 10: *Sa–Się*, red. U. Makowska, Warszawa 2016, s. 3; 7–12; 95–109; 319–325; 329–330; 504–507.
- [biogramy artystów:] *Oleszczyński Antoni*, [w:] *Allgemeines Künstlerlexikon (AKL)*, t. 93, München 2016.
- [biogram artysty:] *Pęczarski Feliks; Peszka Józef*, [w:] *Allgemeines Künstlerlexikon (AKL)*, t. 94, München 2016.
- *Potocki Stanisław Kostka Benedykt Jan z Dukli Tadeusz, h. Pilawa (1755–1821)*, [w:] *Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII wieku*, red. P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsownik, J. Sito, Warszawa 2016, s. 355–361.
- *Powązki – „Un jardin de plaisance, à la mode ou coutume anglaise”*, „*Biuletyn Historii Sztuki*” 2016, nr 3, s. 513–557.

Bożena Popiołek

- *Między przestrzenią domową a wielką polityką. Aktywność publiczna kobiet w czasach saskich*, [w:] *Drogi kobiet do polityki na przestrzeni XVIII–XXI wieku*, red. T. Kulak, M. Dajnowicz, Warszawa 2016.
- *Powietrzem tknięty: zarazy i klęski żywiołowe w świadomości społecznej czasów saskich*, [w:] *Epidemie w dziejach Europy: konsekwencje społeczne, gospodarcze i kulturowe*, red. K. Polek, Ł. T. Sroka, Kraków 2016, s. 220–228.

- *Zawodność pamięci – dzienniki, raptularze, parapamiętniki czasów saskich*, [w:] *Memuarystyka w dawnej Polsce*, red. P. Borek, D. Chemperek i A. Nowicka-Struska, Kraków 2016, s. 149–160.

Natalia Rezmer-Mrówczyńska

- *Sprawozdanie z konferencji: „Sacrum świata wschodniego i zachodniego w kulturze Słowiańszczyzny”*, Bydgoszcz, Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego, 18–20 września 2014, „Slavia Orientalis” LXIV (2015), s. 161–168.

Dariusz Rolnik

- *Idea reprezentacji stanowej w Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich (1764–1795)*, [w:] *Kultura Europy Środkowej*, t. 19: *Systemy reprezentacji i parlamentaryzm w Europie Środkowej w rozwoju historycznym*, red. A. Barciak, Katowice–Zabrze 2016, s. 113–126.
- *Казімір Нестар і іншыя Сапегі ў эпоху Станіслава Аўгуста (1764–1795): успрыманне і ацэнка роду ў мемуарнай літаратуры*, „Arche” 2016, t. 3, s. 301–324.
- *Meandry życia parlamentarnego (politycznego) w Rzeczypospolitej stanisławowskiej. Leonard Marcin Świeykowski – ostatni wojewoda podolski w świecie polityki*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Parlamentaryzm*, red. B. Krysztopa-Czupryńska, J. Kielbik, Olsztyn 2016, s. 96–108.
- *Mutabilis memoria. O kreatywnej i odtwórczej roli pamiętników czasów stanisławowskich w tworzeniu „obrazów przeszłości”*, „Klio” 2015, t. 4, s. 125–142 [druk 2016].
- *Świat tradycyjnych wartości szlacheckich i zarządzanie dobrami na wieloetnicznych ziemiach ukraińskich w drugiej połowie XVIII w. Przykład majątków Leonarda M. Świeykowskiego*, [w:] *Szlachta – granice etniczne, wyznaniowe i cywilizacyjne*, red. T. Ciesielski, K. Mikulski, A. Korytko, Warszawa 2016, s. 189–207.

Janusz Ryba

- *Potocki „intertekstualny”*, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: *Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszowi*, s. 49–55.
- *Powiaśka*, [hasło w:] *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918. Pojęcia – terminy – zjawiska – przekroje*, t. 2, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń–Warszawa 2016, s. 318–323.

Marie-Christine Skuncke

- *Tryckfriheten i riksdagen 1760–62 och 1765–66* [*Freedom of the Press in the Swedish Diet, 1760–62 and 1765–66*], [w:] *Fritt ord 250 år: Tryckfrihet och offentlighet i Sverige och Finland – ett levande arv från 1766*, Stockholm 2016 [an anthology published by the Swedish Parliament on the occasion of the 250th anniversary of the first Swedish Freedom of the Press Act, 1766; an English online translation of the volume is forthcoming].

Agnieszka Słaby

- *Commemoration in Baroque culture*, „*Theatrum Historiae*” 2016, nr 19, s. 297–305.
- [rec.: *Kultura funeralna elit Rzeczypospolitej od XVI do XVIII wieku na terenie Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Próba analizy interdyscyplinarnej*, red. Anna Drażkowska, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2015], „*Klio*” 2016, t. 3, s. 121–132.
- *Szlachcianki na politycznej scenie czasów saskich – polityka czy obrona interesów domowych?*, [w:] *Wnuczki Pandory: kobieta w społeczeństwie od starożytności do współczesności*, *Historie Nieobojetne*, t. 1, red. A. Głowacka-Penczyńska, K. Grysińska-Jarmuła, M. Opióła-Cegiełka, Bydgoszcz 2016, s. 71–83.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Italija Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) gyvenime*, [w:] *Lietuva ir Italija: šimtmečių ryšiai*, red. D. Mitrulevičiūtė, Vilnius 2016, s. 346–361.
- *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės naujųjų pavietyų seimelių vietos parinkimo ir įrengimo problema 1792–1794 metais*, [w:] *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos atodangos. Profesoriaus Mečislovo Jučo 90-mečio jubiliejui skirtas mokslinių straipsnių rinkinys*, red. V. Dolinskas, R. Petrauskas, E. Rimša, Vilnius 2016, s. 529–544.
- *Notarial Functions of the Local District Courts in the Grand Duchy of Lithuania*, [w:] *History of the Lithuanian Notariat*, ed. by J. Karpavičienė, Vilnius 2016, s. 71–93.
- *The Idea of the Union in the Boyar Confederation of the Grand Duchy of Lithuania During the Period of the Rule of Stanisław August (1764–1795)*, „*Lituanus. The Lithuanian Quarterly Journal of Arts and Sciences*” 2016, vol. 3, s. 23–47.

Krystyna Stasiewicz

- *Korespondencja Elżbiety Drużbackiej jako źródło do rekonstrukcji jej bio-*

- grafii oraz cech języka osobniczego, [w:] *Kobiecte kręgi korespondencyjne w XVII–XIX wieku*, B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Warszawa 2016, s. 145–155.
- *Literacka znajomość Elżbiety Drużbackiej z Janem Kochanowskim*, [w:] *Wiązanie sobótkowe: studia o Janie Kochanowskim*, red. E. Lasocińska, W. Pawlak, Warszawa 2015, s. 436–447 [druk 2016].

Katarzyna Stelmasiak

- *O dyplomacji USA na przykładzie misji Thomasa Jeffersona do Francji w latach 1784–1788*, [w:] *Czas Wojny, Czas Pokoju. Stany Zjednoczone Ameryki od Niepodległości do Współczesności*, t. 3, red. Ł. Niewiński, Oświęcim 2016, s. 21–33.

Kamila Szymańska

- *Korona mężowskiej głowy. Kobiety z kręgu elity w protestanckich miastach na pograniczu wielkopolsko-śląskim w XVII i XVIII wieku*, [w:] *Conjux, mater, filia, soror propinqua, civis... Kobieta na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim*, red. M. Małkus, K. Szymańska, Wschowa-Leszno 2016, s. 63–85.
- [wspólnie z Dariuszem Czwojdrakiem] *Książka żydowska w południowo-zachodniej Wielkopolsce. Wstęp do badań nad środowiskiem pracowników książki w XVIII – początkach XIX wieku*, „Rocznik Leszczyński” 16 (2016), s. 65–82.

Artur Timofijew

- *Zagadnienie żywotności klasycyzmu w komentarzach Franciszka Morawskiego do „Klasyków i romantyków polskich”*, „Prace Polonistyczne” 2016, LXXI: *Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Wiesławowi Puszowi*, s. 69–80.

Ferenc Tóth

- *A szombathelyi Szent Márton-kultusz a kora újkori és újkori utazók szemével*, [w:] *Via Sancti Martini: Szent Márton útjai térben és időben*, red. F. Tóth, B. Zágohidi Czigány, Budapest 2016, s. 241–262.
- „...Aujourd'hui les Français ont sauvé l'Empire...” *Le témoignage des mémorialistes de la campagne de Hongrie en 1664*, [w:] *Vérités de l'histoire et vérité du moi. Hommage à Jean Garapon*, red. Ch. Zonza, Paris 2016, s. 359–367.
- *Az irodalom és a diplomácia vonzásában, Charles Gravier, Vergennes gróf-*

- ja François de Tott báróhoz írt levelei 2. rész, „Lymbus” 2015, s. 199–234 [druk: 2016].
- Charles V, Duke de Lorraine and the Battle of Mogersdorf/Saint Gotthard, [w:] *Die Schlacht von Mogersdorf/St. Gotthard und der Friede von Eisenburg/Vasvár 1664: Rahmenbedingungen, Akteure, Auswirkungen und Rezeption eines europäischen Ereignisses*, red. K. Sperl, M. Scheutz, A. Strohmeyer, Einsenstad 2016, s. 215–230.
  - Egy felvilágosult uralkodó gondolatai a felvilágosodás előtt: Lotaringiai Károly herceg Politikai testamentuma, a magyar történelem elfelejtett forrása, „Történelmi Szemle” 2016, z. 3, s. 409–427.
  - Egy hiányzó láncszem, avagy újabb adalékok Mikes Kelemen Törökországi leveleinek kézirat-történetéhez, „Irodalomtörténeti Közlemények” 2016, nr 5, s. 631–641.
  - *Hic natus est: De la Pannonie à la Hongrie, une histoire martinienne*, [w:] *Martin de Tours. Le rayonnement de la Cité*, red. S. Join-Lambert, Milano 2016, s. 25–33.
  - *Hic natus est: une continuité des cultes à Savaria-Szombathely (de saint Quirin à saint Martin): Hic natus est: postojanost kultura u Savariji / Szombathelyju (od sv. Kvirina do sv. Martina)*, [w:] *Putovanja Europske nematerijalne bastine u 21. stoljecu Sv. Martin, simbol dijeljena* — *Sur les chemins européens du patrimoine immatériel au XXIe siècle: saint Martin, symbole du partage*, red. I. Sabotic, A. Zaradija Kis, Zagreb 2016, s. 217–230.
  - *Le bifteck tartare en poudre. Méthodes de conservation alimentaire vues par les voyageurs français en Crimée à l'époque moderne*, [w:] *Du terroir au garde-manger planétaire*, red. G. Fumey, Paris 2016 [publikacija cyfrowa].
  - *Les minorités ethniques et religieuses de l'Empire ottoman vues par un écrivain voyageur: les Mémoires de François de Tott (1733–1793)*, [w:] *Religious Minorities, Integration and the State — État, minorités religieuses et intégration*, red. I. Jablonka, N. Jaspert, J.-P. Schreiber, J. Tolan, Turnhout 2016, s. 167–178.
  - „*Les véritables hussards sont hongrois*” le témoignage d'un manuscrit militaire français au XVIIIe siècle, „*Vivat Hussar*” 2015, nr 49, s. 6–21.
  - *L'idée de la justice et la guerre d'indépendance du prince François II Rákóczi*, [w:] *Thémis en diplomatie. Droit et arguments juridiques dans les relations internationales*, red. N. Drocourt, E. Schnakenbourg, Rennes 2016, s. 145–158.
  - *Sabaria Patria Sancti Martini: Utazók, katonák, diplomaták a szombathelyi Szent Márton-kultusról*, „*Magyar Tudomány*” 2016, nr 11, s. 1349–1358.

- *Un héros chevaleresque et chrétien: le prince Charles de Lorraine à la bataille de Saint-Gothard (1664)*, „Le Pays Lorrain” 2016, z. 3, s. 255–264.
- *Voltaire és egy magyar származású francia diplomata irodalmi kapcsolatai*, [w:] *Művészet és mesterség. Tisztelgő kötet R. Várkonyi Ágnes emlékére*, t. 1, red. I. Horn, E. Lauter, G. Várkonyi, I. Hiller, Z. Szirtes, Z. Balogh, K. Pásztor, M. Tamás, Budapest 2016, s. 587–605.

Monika Urbańska

- *Powieści Anny Mostowskiej – powtórne odczytanie*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 197–210.

Asta Vaškeliene

- *Roma ir Vilnius XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lotyniškojoje proginėje literatūroje*, [w:] *Lietuva–Italija: Šimtmečių ryšiai*, red. D. Mitrulevičiūtė, Vilnius 2016, s. 359–371.
- *The Same in Polish, or Peculiarities of Bilingual Occasional Poetry in the Eighteenth-century Grand Duchy of Lithuania*, „Interlitteraria” 2016, nr 2, s. 204–215.
- *XVIII a. antrosios pusės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvikalbė proginė poezija (remiantis Mykolo Korickio kūryba)*, „XVIII amžiaus studijos” 3 (2016), s. 154–171.

Barbara Wolska

- *Okolicznościowa pochwała władcy i jej polityczne konteksty: „Na dzień siódmy września albo rocznicę elekcji”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 2, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkova, Warszawa 2016, s. 43–73.
- *Wspomnienie*, [w:] *Zbigniew Goliński. Portret badacza*, red. T. Chachulski, Warszawa 2016, s. 245–254.

Monika Wyszomirska

- *Fontana (Fontanna, Fontani) Giuseppe Giacomo (Józef) (1676–ok. 1739/1741)*, [w:] *Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII w.*, red. P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsonowicz, J. Sita, Warszawa 2016, s. 131–137.
- *Fontana (Fontanna, Fontani) Jakub (Giacomo) (1710–1773)*, [w:] *Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII w.*, red.

- P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsonowicz, J. Sita, Warszawa 2016, s. 137–150.
- *Schröger (Schroeger, Szreger) Ephraim (1727–1784)*, [w:] *Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII w.*, red. P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsonowicz, J. Sita, Warszawa 2016, s. 402–412.
  - *Zamoyski Andrzej Hieronim Franciszek herbu Jelita (1717–1792), wojewoda inowrocławski, kanclerz wielki koronny, polityk, reformator, X ordynat*, [w:] *Kutnowski Słownik Biograficzny*, t. 2, Kutno 2016, s. 149–154.

Grzegorz Zając

- *(Nie)przyjemne zabawy wierszem pod okiem redaktora Naruszewicza*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2016, z. 4: *Na szlakach literatury... Prace literaturoznawcze i edytorskie ofiarowane Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej*, s. 223–234.
- *O wolności, rozwadze, przemijaniu... Bajki Juliana Ursyna Niemcewicza z lat 1830–1831*, [w:] *Romantyzm warszawski 1815–1864*, red. O. Kryszowski, Warszawa 2016, s. 189–204.
- *„Poeta prawdziwie narodowy” — z Kochanowskim na Makarońskich i Nowosilcówów*, [w:] *Literatura renesansowa w Polsce i Europie. Studia dedykowane Profesorowi Andrzejowi Borowskiemu*, red. J. Niedźwiedź, Kraków 2016, s. 292–303.
- *Przewrotne porady przyjaciela-libertyna: „Do Węgierskiego. Adieu”*, [w:] *Czytanie Trembeckiego*, cz. 1, red. J. Snopek, W. Kaliszewski, B. Mazurkowska, Warszawa 2016, s. 195–207.
- *Sensacja i tajemnica — o fabularnych fundamentach „Zamku kaniowskiego”*, „Ruch Literacki” 2016, z. 6, s. 637–653.

Paweł Zając

- *Giovanni Andrea Archetti i Stanisław August Poniatowski. Obraz króla i wzajemnych relacji w depešach nuncjusza do sekretariatu stanu Stolicy Apostolskiej z lat 1776–1784*, „Kwartalnik Historyczny” 2016, nr 2, s. 279–311.
- *Historia Polski krzyżem pisana*, [w:] *Lux in Oriente. Lux ex Oriente. Polska i Stolica Apostolska — 1050 lat historii [katalog wystawy]*, Gdańsk 2016, s. 21–46.
- *Kardynał Giovanni Andrea Archetti a rewolucja francuska. Od legacji w Bolonii do weneckiego konklawe 1800 roku*, „Czas Przeszły” 2016, nr 1–2, s. 47–64.

- *Wokół planów nowego kształtu relacji Rzeczypospolitej ze Stolicą Apostolską na progu panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, 1764–1766*, [w:] *Kościół w Polsce. Dzieje i kultura*, t. 15, red. J. Walkusz, Lublin 2016, s. 33–54.

Izabella Zatorska

- *D’Alembert et la Pologne*, „Revue de Métaphysique et de Morale” 2017, nr 1, p. 31–43.
- *La Genèse à réécrire ou comment inventer une origine (selon Rousseau et Diderot)*, [w:] *Rousseau et Diderot: traduire, interpréter, connaître. Actes du colloque organisé à Varsovie du 2 au 4 décembre 2013*, red. I. Zatorska, Warszawa 2016, s. 309–318.
- *Les Hottentots versus les Madécasses dans les discours savants des 17e et 18e siècles*, [w:] *Continuités et ruptures des sources du savoir sur l’Afrique aux 17e et 18e siècles*, Paris 2016, s. 65–78.
- „Nil tremendum” ou les stratégies de conjurer la peur ancestrale dans les Lumières françaises. Jan Potocki et ses antécédents, „Romanica Silesiana” 2016, nr 11, z. 1, s. 35–43.
- *Od miłości do świadomości: Marivaux i „dzieci natury”. Przełom, przemiana, przebudzenie?*, [w:] *Przejścia i przemiany w dawnych literaturach romańskich*, Warszawa 2016, s. 272–281.

Stanisław Zawadzki

- *Polityczne spory wokół aresztowania biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka w 1782 r. w świetle gazetek pisanych Teodora Ostrowskiego*, „Przeгляд Historyczny” 2016, z. 2, s. 247–275.

Zofia Zielińska

- *Kazimierz Poniatowski (15 IX 1721–13 IV 1800)*, [w:] *Elizeum. Podziemny salon księcia Dla Przyjaciół i Pięknych Pań*, red. K. Guttmejer, Warszawa, 2016, s. 5–28.
- *Polskie tłumaczenia korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II i Nikitą Paninem z lat 1769–1772*, „Zapiski Historyczne (zeszyt ofiarowany prof. Jerzemu Dygdale z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin)” 2015, z. 3, s. 193–206.
- [z Piotrem Bilińskim] „*Stanisław Konarski*” *Władysława Konopczyńskiego*, [w:] *W. Konopczyński, Stanisław Konarski*, Kraków–Warszawa 2016, s. VII–XXVII.

Michał Zwierzykowski

- *August Sułkowski i strategia budowy pozycji rodu. Od książąt na Bielsku do senatorów Rzeczypospolitej*, [w:] *Zapomniani książęta? Sułkowscy w XVIII–XX wieku*, red. G. Madej, D. Nawrot, Katowice 2016, s. 51–67.
- [z I. Kraszewskim] *Dzieje Kicina w czasach nowożytnych (XVI–XVIII wiek)*, [w:] *Kicin poprzez wieki. Historia wsi na obrzeżach aglomeracji poznańskiej*, red. W. Tyborowski, Czerwonak 2016, s. 57–110.
- *Elekcja Stanisława Leszczyńskiego w roku 1704 – wynik przypadku czy efekt działań politycznych?*, [w:] *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 388–406.
- *Gniezno w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Dzieje Gniezna, pierwszej stolicy Polski*, red. J. Dobosz, Gniezno 2016, s. 207–302.
- *Liberum veto w praktyce wielkopolskiej działalności sejmikowej w czasach saskich*, „Biblioteka Epoki Nowożytnej” 4 (2016), s. 97–125.
- [z E. Tacką] *Miejsca obrad sejmików województw Wielkopolski właściwej od XVI do XVIII w.*, „Res Historica” 42 (2016), s. 75–100.
- *Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763. Uwagi wstępne*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Parlamentaryzm*, red. B. Krysztopa-Czupryńska, J. Kiełbik, Olsztyn 2016, s. 35–46.
- *Śmigiełski Adam Antoni h. Łódzia (1674–ok. 1716)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 51, z. 1, s. 91–95.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Alina Aleksandrowicz

- *Twórczość Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej, Literatura i obyczaj. Monografia* — praca ukończona, ss. 550.
- *Ogrody Sybillińskie. Monografia.*

Jakub Bajer

- Prace badawcze nad sytuacją międzynarodową Rzeczypospolitej w latach 1763–1768 prowadzone w ramach grantu NCN: kwerenda w Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz w Berlinie — *Książę Andrzej Poniatowski i polityka emancypacyjna polskiego dworu w rela-*

- cjach dyplomatów Fryderyka II w Wiedniu, Warszawie i Petersburgu (1763–1768); kwerenda w Archivio di Stato w Turynie – Luigi Malabaila hrabia di Canale a Polska (1764–1773); kwerenda w Hauptstaatsarchiv w Dreźnie – Książę Andrzej Poniatowski i polityka emancypacyjna polskiego dworu w relacjach saskich dyplomatów w Wiedniu, Warszawie i Petersburgu (1764–1768); kwerenda w Bibliotece ks. Czartoryskich w Krakowie – Horyzonty polityczne polskiego dworu w instrukcjach Stanisława Augusta i Jacka Ogrodzkiego dla posłów i agentów w Turcji (1764–1768).*
- *Misja Armanda Louisa de Mestral de Saint Saphorin w Warszawie (1764–1772)* – podoktorski projekt badawczy realizowany w ramach stypendium Fundacji Lanckorońskich.
  - Prace nad edycją listów Stanisława Kostki Potockiego do żony Aleksandry na lata 1791–1795 w ramach projektu badawczego Muzeum Pałacu króla Jana III w Wilanowie.

Regina Bochenek-Franczakowa

- Powieść francuska okresu rewolucji (1789–1800).

Richard Butterwick-Pawlikowski

- Katolicyzm a Oświecenie.
- Rzeczpospolita w czasach Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- Sir Charles Hanbury Williams.

Tomasz Chachulski

- Edycja poematów F. D. Książnina (z R. Dąbrowskim), *Wierszy 1783 F. D. Książnina, pism F. Karpińskiego*.
- Monografia Franciszka Karpińskiego.
- Spuścizna literacka Stanisława Kostki Potockiego (praca zespołowa realizowana we współpracy z Muzeum Jana III Sobieskiego w Wilanowie).
- Świadomość filologiczna w polskim oświeceniu, problemy edytorstwa literatury XVIII i pocz. XIX wieku.

Jolanta Czerzniewska

- Antykwaryzm i koneserstwo (XVIII/XIX wiek).
- *Dar Stanisława Kostki Potockiego dla uniwersyteckiego Gabinetu Rycin. Studium w dziejów kolekcjonerstwa w kulturze warszawskiego oświecenia na początku XIX wieku* (zrecenzowany podręcznik akademicki; złożenie do druku w 2016/2017 roku; planowany jest przekład książki na język angielski).

- Muzealnictwo i kolekcjonerstwo (XVIII–XIX wiek).
- *Oko i ręka konesera. Uniwersyteckie katalogi rycin Stanisława Kostki Potockiego*, krytyczna edycja naukowa (przygotowanie do druku na lata 2017–2018).
- *Przedmioty, obrazy, idee... źródła i konteksty kolekcjonerstwa i muzealnictwa na ziemiach polskich na przełomie XVIII i XIX wieku*, pod red. J. Czerzniewskiej, M. Getki-Keniga, Warszawa 2017 (książka pokonferencyjna złożona do druku w 2016 roku).
- Relacje obrazu i tekstu z przedmiotem w muzealnictwie i kolekcjonerstwie.
- Rola kolekcjonerstwa rycin i rysunków oraz rytownictwa w narodzinach akademickiej dyscypliny historii sztuki w XVIII i XIX wieku.
- Sztuka książki (XVIII i XIX wiek).

Antoni Czyż

- Autorki polskie XVIII wieku – długie trwanie baroku w kulturze literackiej klasztorów żeńskich.
- Barokowe źródła współczesności – edycje, interpretacje prozy i poezji XVII–XVIII wieku.
- „Ogród. Kwartalnik humanistyczny” (Siedlce) r. XXIX: 2016, nr 1–4 (27–30), ss. 410. Redaktor naczelny: Antoni Czyż. Wyd. Wydział Humanistyczny UPH – czasopismo naukowe recenzowane; numer zawiera materiały dotyczące XVIII wieku.

Roman Dąbrowski

- Koncepcje estetycznoliterackie późnego oświecenia.
- Przygotowanie (z Aleksandrą Norkowską) tomu w ramach serii BN: *Polski poemat heroikomiczny. Antologia*.
- Przygotowanie (z Tomaszem Chachulskim) edycji krytycznej poematów Franciszka Dionizego Książnina.

Szymon Dąbrowski

- Materiały źródłowe i dzieła literackie poświęcone działalności publicznej oraz życiu prywatnemu Elżbiety z Branickich Sapieżyny.
- Poezja polityczna drugiej połowy XVIII wieku.

Doroła Dukwicz

- Pierwszy rozbiór.
- Edycja „Entretien du roi avec Stackelberg” 1773–1775.

Małgorzata Durbas

- Obraz funkcjonowania życia naukowego w XVIII wieku ze szczególnym uwzględnieniem księstw Lotaryngii i Baru.
- Projekt badawczy dotyczący działalności sekretarza wieczystego Królewskiego Towarzystwa Nauk i Literatury Pięknej w Nancy P. J. de Solignaca w przestrzeni społecznej, politycznej i kulturowej. Projekt obejmuje: przebadanie aspektu politycznego w karierze P. J. Solignaca, przede wszystkim dość enigmatycznego pobytu w Rzeczypospolitej w latach trzydziestych XVIII stulecia; przebadanie aspektu kulturowego związanego z funkcją osobistego sekretarza na króla Stanisława na dworze w Luneville i autora wielotomowego dzieła *Histoire général de Pologne*. Analizie poddana zostanie również działalność P. J. Solignaca sekretarza wieczystego naukowej instytucji, pierwszego dyrektora biblioteki publicznej w Nancy i redaktora *Memoires* oraz *Oeuvres du Philosophe bienfaisant...*

Jerzy Dygdała

- Opracowanie indeksów osobowego i geograficzno-rzeczowego do serii; *Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1789*.
- *U boku króla Stanisława Leszczyńskiego 1706–1709. Listy sekretarzy królewskich Samuela Kazimierza Szwykowskiego i Jozafata Michała Karpia oraz fragmenty gazet pisanych i diariuszy* [edycja źródłowa].
- *Wokół elekcji i koronacji Augusta III 1733–1734. Studia historyczne* [wstępne przygotowanie edycji zbioru mniejszych prac, kontynuacja uzupełniających kwerend źródłowych].

Witold Filipczak

- Lubelski sejmik przedsejmowy w 1780 roku.
- Miasta i mieszczanie w opiniach sejmików koronnych w latach 1778–1786.
- Organizacja sądownictwa w świetle uchwał sejmików koronnych 1778–1786.
- *Polityczna rola Elżbiety z Branickich Sapieżyny w latach 1783–1784*.
- Relacje między liderami stronnictwa regalistycznego na terenie Ukrainy w latach 1783–1784.
- Sejmiki ziemi wiskiej 1780–1786.
- Wojsko i obronność Rzeczypospolitej na sejmie w 1780 roku.

Maciej Forycki

- Sophie Marie Louise de Grouchy, markiza de Condorcet (1764–1822).

Grzegorz Glabisz

- Edycja korespondencji Jana Andrzeja Pałędzkiego chorążycza bydgoskiego, marszałka konfederacji województw poznańskiego i kaliskiego oraz Piotra Sokolnickiego do Tarłów — źródła do dziejów wojny o sukcesję polską 1733–1735 [wspólnie z Michałem Zwierzykowskim].
- Funkcjonowanie sejmiku województw poznańskiego i kaliskiego w bezkrólewiu 1764 r.
- Pomoc społeczna w działalności samorządu sejmikowego województw poznańskiego i kaliskiego w XVIII wieku [w przygotowaniu do druku].
- Prace nad przygotowaniem edycji źródłowej: Akta sejmikowe Wielkopolski właściwej. Lata 1764–1793.
- Przebieg i skutki reformy życia sejmikowego w Wielkopolsce właściwej w latach 1768–1776.
- Sejmiki Wielkopolski właściwej 1764–1793 — badania na potrzeby pracy doktorskiej pod kierunkiem Michała Zwierzykowskiego.
- Wielkopolscy kawalerowie Orderu Orła Białego w czasach saskich [w przygotowaniu do druku].

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- J.J. Rousseau, *Considérations sur le gouvernement de Pologne* edycja krytyczna [we współpracy z D. Triaire'em].

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie Oświecenia.

Paweł Ignaczak

- Daniel Henry Nether — życie i twórczość ucznia Norblina.
- Grafika Jana Piotra Norblina (przygotowanie do druku).
- Grafika Michała Płońskiego.
- Grafika w Rzeczypospolitej XVIII w.

Stanisław Janeczek

- Historia oświaty polskiej w wieku XVIII, zwłaszcza w zakresie KEN.
- Historia oświeceniowej epistemologii i filozofii religii.

Tomasz Jędrzejewski

- Oświeceniowy rodowód *Dziadów* Adama Mickiewicza (europejska,

w tym polska, poezja grobów i cmentarzy, poezja nocy, porozbiorowy nurt „poezji rozpaczy”).

Paweł Kaczyński

- Epoka oświecenia w literaturze XIX–XXI wieku.
- Polskie podróżopisarstwo oświeceniowe.
- Przygotowanie edycji listów i pamiętników T. K. Węgierskiego.
- Różne twarze Staruszkiewicza. Przyczynek do dziejów nazwisk znaczących w literaturze polskiego oświecenia.
- Wenecja oświeconych.
- Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w piśmiennictwie polskiego oświecenia.

Wojciech Kaliszewski

- Monografia twórczości Stanisława Trembeckiego.
- Przygotowanie edycji bajek Stanisława Trembeckiego (wspólnie z Jerzym Snopkiem).
- Przygotowanie edycji utworów poetyckich Józefa Szymanowskiego.

Agnieszka Kобрzycka

- Książka: Motyw uczonej głupoty w literaturze polskiego oświecenia.
- Książka: Szaleństwo w literaturze polskiego oświecenia.

Urszula Kosińska

- Edycja dwujęzyczna francusko-polska „Pamiętników” J. H. Flemminga z lat 1696–1702.
- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1730–1733), traktat Löwenwolde’a 1732 r. — prace kontynuowane.
- Stypendium wydawnicze Fundacji Lanckorońskich na przygotowanie, opracowanie i wydanie dwujęzycznej edycji źródłowej: [Jacob Heinrich von Flemming] *Mémoires concernant l’élection d’Auguste II pour roi de Pologne et les débuts de la guerre du Nord (1696–1702)*, [Jakub Henryk Flemming, *Pamiętniki o elekcji Augusta II na króla polskiego i o początkach wojny północnej (1696–1702)*], éd. Urszula Kosińska, trad. Krystyna Zaleska, Maria Gołębiewska-Bijak, Wydawnictwo „Neriton”, skierowane do druku.

Teresa Kostkiewiczowa

- Barok a oświecenie — poetyki i konwencje.

- Edycja krytyczna „Wierszy” Ignacego Krasickiego.
- Zagadnienie podmiotowości w myśli i literaturze XVIII wieku.

Jolanta Kowal

- Późne Oświecenie na Litwie (ze szczególnym uwzględnieniem Parnasu wileńskiego).
- Prace nad rozprawą habilitacyjną *Literackie oblicze „Dziennika Wileńskiego” (1805–1806 i 1815–1830)*.
- Twórczość poetycka Antoniego Goreckiego.

Walentyna Łoś

- Badania religijnej mentalności jako zjawiska wspierającego kształtowanie tożsamości narodowej, kulturowej oraz religijnej ludności unickiej Kijowszczyzny, Braclawszczyzny oraz Wołynia — terenów pogranicznych Rzeczypospolitej, które znajdowały się na granicy wpływów wschodnich i zachodnich. (temat poruszony w monografii: *Cerkiew Unicka na obszarze Ukrainy Prawobrzeżnej w końcu XVIII–pierwszej połowie XIX w. Struktura organizacyjna oraz kulturalno-wyznaniowy aspekt*, Kijów 2013). Badania kultu świętych oraz kultu lokalnych obrazów cudownych NMP.
- Badania rękopisów klasztornych Archiwum Ławry Poczajowskiej, większość z których dotyczy wieku XVIII. Dzisiaj rękopisy przechowywane w Archiwum Polskiej Prowincji Dominikanów w Krakowie, dokąd zostały przeprowadzone w czasie II wojny światowej. Właśnie z tego powodu te materiały archiwalne do dzisiaj były nieznanne badaczom polskim i ukraińskim.
- Kwerenda źródłowa oraz badanie ksiąg klasztornych oo. Bazylianów Prowincji Ruskiej na ziemiach ukraińskich Dawnej Rzeczypospolitej XVIII wieku, w celu ułożenia katalogu wszystkich znalezionych ksiąg. Ponieważ to nie tylko wzbogaci badania kościelno-historyczne, lecz także otworzy mało znane strony wewnętrznych dziejów około 30 jednostek klasztorów Zakonu bazylianów na obszarze Wołynia, Podola i Kijowszczyzny. (Niestety wiele ksiąg klasztornych zostało zniszczonych w czasach wojen, inne rozproszone w różnych instytucjach archiwalnych i bibliotecznych Ukrainy i Polski).

Justna Łukaszewicz

- Włosko-polskie pogranicze kulturowe w oświeceniu (kontynuacja).

Iwona Maciejewska

- Dawna epistolografia – między konwencją a prywatnym wyznaniem.
- Specyfika kobiecego pisania w czasach saskich.

Krystyna Maksimowicz

- Poezja okolicznościowo-polityczna II połowy XVIII wieku.

Małgorzata Marcinkowska-Malara

- Model małżeństwa i rodziny w modlitewnikach z XVIII wieku.
- Modlitwy historyczne.
- Modlitwy przygodne w polskich drukach oświeceniowych.
- Parodie modlitwy w drukach oświeceniowych.

Bożena Mazurkowa

- Galicja w oświeceniowych relacjach podróżniczych.
- Postaci i miejsca biblijne w poezji doby stanisławowskiej.
- Publikacje poświęcone zabobonom i wróżbiarstwu w stołecznej ofercie księgarskiej schyłku XVIII wieku.
- Wczesna poezja Franciszka Dionizego Książczaka.
- Wybrane aspekty poezji Franciszka Karpińskiego.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- Biogramy rzeźbiarzy do *Słownika artystów polskich i obcych w Polsce działających* oraz do *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*.
- Praca nad katalogiem i monograficznym opracowaniem zbioru rzeźb króla Stanisława Augusta.
- Rzeźba włoska, głównie rzeźba włoska w Polsce, w drugiej połowie XVIII i pierwszej XIX wieku.

Aleksandra Norkowska

- Literatura okolicznościowa czasów stanisławowskich.
- Obraz miasta i jego mieszkańców w piśmiennictwie polskiego oświecenia.
- Przygotowanie antologii poematu heroikomicznego epoki oświecenia w ramach serii „Biblioteka Narodowa” (współudział; wstęp i oprac. prof. Roman Dąbrowski).
- Wyobrażenia zmysłów w literaturze XVIII wieku.

Joanna Orzeł

- Edukacja szlachecka XVI–XVIII wieku, głównie problematyka instrukcji rodzicielskich i *Grand Tour*.
- Mity fundacyjne państw europejskich XV–XVIII wieku.

Magdalena Ożarska

- Literatura angielskiego „długiego” wieku XVIII w perspektywie studiów zwierzęcych (Human-Animal Studies), krytycznych studiów roślinnych (Critical Plant Studies) oraz studiów o jedzeniu (Food Studies).
- Podróżopisarstwo oraz intymistyka kobieca angielska i polska w perspektywie porównawczej.

Piotr Paluchowski

- Gdańskie kalendarze z XVIII wieku.

Maciej Parkitny

- Nowoczesne oświecenie, oświeceniowa nowoczesność.
- Reguły i warunki brzegowe interdyscyplinarnej komplementarności w badaniach nad polskim oświeceniem.

Magdalena Patro-Kucab

- Alojzy Feliński – działalność literacka, reformatorska i epistolograficzna.
- Czasopiśmiennictwo okresu Królestwa Polskiego.
- Twórczość pochwalna i panegiryczna (sylwetki-wspomnienia, mowy pogrzebowe i rocznicowe).
- Wierszowane oświeceniowe podarunki imieninowe, urodzinowe i ślubne.

Anna Petlak

- Życie i twórczość Wincentego Ignacego Marewicza (1755–1822).

Jarosław Pietrzak

- Ceremoniał dworski i państwowy w XVII i XVIII wieku.
- Organizacja i funkcjonowanie dworów królowej Marii Kazimiery Sobieskiej w latach 1658–1716.
- Pozycja i działalność kobiet ze sfer magnackich XVII–XVIII wieku.

Wojciech Piotrowski

- Geografia literacka wschodnich ziem dawnej Rzeczypospolitej.

Jolanta Polanowska

- Biogramy artystów ok. 1770–1830.
- Założenia rezydencjonalne, ok. 1750–1830.

Bożena Popiołek

- Studia nad epoką saską — historia kultury i mentalności, historia rodziny, testamentologia i kultura funeralna, prasa rękopiśmienna, kobiecy klientelizm.

Natalia Rezmer-Mrówczyńska

- Artykuł w druku: *Przystanki i miejsca podróży ludzi epoki oświecenia (na podstawie pamiętników wieku światła)*, [w:] tom pokonferencyjny: *V Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu Rzeczpospolita domów pod hasłem: Karczmy, zajazdy, gospody...*, Wydawnictwo Akademii Pomorskiej, Słupsk 2014.
- Artykuł w druku: *Symbolika dzwonu w literaturze i kulturze polskiego oświecenia*, [w:] tom pokonferencyjny: *Dzwony w chrześcijańskiej Europie. Glocken im christlichen Europa*, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2014.
- Artykuł w druku: *Wizerunki kobiet w literaturze polskiego oświecenia. Doświadczenie ciała i poszukiwanie tożsamości*, [w:] tom pokonferencyjny: *Kobiety Europy epok dawnych*, Wydawnictwo UW, Warszawa 2015.

Dariusz Rolnik

- Adam Chmara — ostatni wojewoda miński.
- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Obraz społeczeństwa szlacheckiego czasów stanisławowskich.
- „Opinia publiczna” czasów stanisławowskich — zagadnienia teoretyczne.
- Rosja i Rosjanie w świadomości elit politycznych czasów stanisławowskich.
- Sejmiki województw wielkopolskich w czasach stanisławowskich.

Piotr Skowroński

- Polska scena polityczna od I rozbioru do sejmu 1776 r. — geneza stronnictwa królewskiego.

Marie-Christine Skuncke

- Erik Laxman and scientific contacts between Japan, Russia and Sweden in the 1790s — article, in collaboration with Takigawa Yuko, Kagawa University, Japan.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa.
- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Kształtowanie się systemu biurokratycznego na Litwie.

Klaudia Socha

- Praca nad tematem *Architektura staropolskiej książki*.
- Praca nad tematem *Wzorniki drukarskie jako źródło badań nad typografią dawną*.

Kamila Szymańska

- Książki pietystyczne w dawnych księgozbiorach Leszna.
- Martin Adelt — życie i dorobek piśmienniczy.

Artur Timofijew

- Prace nad edycją pism krytycznoliterackich Franciszka Morawskiego.

Asta Vaškeliene

- Retoryka i poetyka w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI–XVIII w.
- System edukacyjny jezuitów i pijarów w XVIII w.
- XVIII-wieczna łaćńska literatura okolicznościowa w Wielkim Księstwie Litewskim (Prace nad książką „Palemono miestui ir pasauliui: XVIII amžiaus Lietuvos lotyniškosios literatūros žanriniai ypatumai”).

Barbara Wolska

- Edycja krytyczna wybranych utworów dramatycznych Wojciecha Bogusławskiego — projekt zbiorowy realizowany z Pracownikami i Magistrantami Katedry Edytorstwa UŁ.

- Edycja wierszy erotycznych i obscenicznych Oświecenia, z wykorzystaniem materiałów zebranych przez Profesora Romana Kaletę oraz materiałów własnych.
- Opracowanie edytorskie wierszy A. S. Naruszewicza do edycji tomu V *Poezji zebranych* autora.
- Zakazane obszary literatury: poezja obsceniczna o tematyce erotycznej w polskim Oświeceniu – inspiracje (Boccaccio, Ariosto, La Fontaine, staropolska poezja ziemiańska i dworska), metaforyka, słownictwo, zagadnienia autorstwa.

Paweł Zając

- Edycja dokumentacji Kongregacji Św. Oficjum w sprawie Stanisława Konarskiego i jego *Mysli chrześcijańskich o religii pocziwowych ludzi*.
- II tom korespondencji nuncjusza Giovanniego Andrei Archettiego, obejmujący depesze od lipca do końca grudnia 1776 r., w ramach serii *Acta Nuntiaturae Polonae* (instytucja finansująca – Polska Akademia Umiejętności) – tom został ukończony i przesłany do wydawnictwa, spodziewam się publikacji w drugiej połowie 2017 r.

Izabella Zatorska

- Bernardin de Saint-Pierre, kosmopolita, utopista, poeta.
- Marivaux, nieznanany pisarz chrześcijański.
- „Przepisywanie” Księgi Rodzaju w literaturze francuskiej XVIII wieku.

Stanisław Zawadzki

- Sytuacja solna w Rzeczypospolitej po utracie przez nią żup solnych.

Zofia Zielińska

- Polski przekład edycji korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II i jej najbliższymi współpracownikami (1764–1796).

Michał Zwierzykowski

- Edycja diariusza negocjacji pacyfikacyjnych poprzedzających sejm niemy – 1716–1717 – prace wstępne.
- Edycja korespondencji Jana Andrzeja Pałędzkiego chorążycy bydgoskiego, marszałka konfederacji województw poznańskiego i kaliskiego oraz Piotra Sokolnickiego do Tarłów – źródła do dziejów wojny o sukcesję polską 1733–1735.

- Prace nad przygotowaniem edycji źródłowej: *akta sejmikowe Wielkopolski właściwej. Lata 1764–1793*.
- Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763.
- Wiadomości z Poznania i Wielkopolski w „Kurierze Polskim” z lat 1729–1760.

PROWADZONE PROJEKTY BADAWCZE DOTYCZĄCE XVIII WIEKU

Jakub Bajer

- *Między Wiedniem a Warszawą. Międzynarodowa rola i osobista dyplomacja księcia Andrzeja Poniatowskiego (1763–1773)* – grant realizowany na Uniwersytecie Warszawskim w ramach konkursu Fuga 5 finansowanego przez Narodowego Centrum Nauki (nr 2016/20/S/HS3/00448).

Tomasz Chachulski

- „*Biblioteka Pisarzy Staropolskich*” i „*Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia*” – kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej, grant NPRH Nr 0050/NPRH2/H11/81/2012 – w jego ramach: K. Beniśławska, *Pieśni sobie śpiewane*, edycja hipertekstowa; F. D. Kniaźnin, *Poematy* (wraz z R. Dąbrowskim), tradycyjna edycja krytyczna.
- *Kultura pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości*, pod red. A. Nowickiej Jeżowej. Grant NPRH. Uniwersytet Warszawski, Wydział „Artes Liberales”. Tom XII. *Wiek XVIII między tradycją a oświeceniową współczesnością. Hermeneutyka wartości religijnych* (pod red. T. Chachulskiego i B. Kuczery-Chachulskiej przy współpracy J. Snopka).
- Współudział w granicie *Czytanie poetów oświecenia*; t. 4: *Czytanie Karpińskiego*, pod red. B. Mazurkowej i T. Chachulskiego Nr 11H 12 0167 81. Czas realizacji: 2013–2018 r. Instytucja finansująca: MNiSW. Nazwa jednostki: Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Szymon Dąbrowski

- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (grant zespołowy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr 0091/NPRH2/H11/81/2013): Czy-

tanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński, realizowanego w latach 2013–2018 na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach pod kierunkiem dr hab. prof. UŚ Bożeny Mazurkowej.

Witold Filipczak

— Grant NPRH (1aH 15 0046 83) na temat: „Edycja źródłowa: Akta sejmikowe województw Wielkopolski właściwej w latach 1764–1793” oraz druk tomu *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego z lat 1668–1695* kierowany przez Prof. UAM dr hab. Michała Zwierzykowskiego.

Karin Friedrich

— Royal Society of Edinburgh/PAN, stypendium dla pobytu archiwalnego (sierpień/wrzesień 2016).

Grzegorz Głabisz

— Udział w projekcie NPRH 1aH 15004683 na temat: „Edycja źródłowa: *Akta sejmikowe województw Wielkopolski właściwej w latach 1764–1793*” oraz druk tomu *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego z lat 1668–1695*, kierowanym przez Michała Zwierzykowskiego (realizowany na UAM w Poznaniu).

Monika Jusupović

— Edycja akt sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795, NCN.

Jolanta Kowal

— Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym MNiSW *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński*, realizowanym w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018; kierownik projektu Bożena Mazurkowa (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).

Katarzyna Kuras

— „Dwór królowej Marii Leszczyńskiej — ludzie, pieniądze i wpływy” (NCN).

Iwona Maciejewska

— kierownik grantu: *Edycja listów Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła*, grant z Narodowego Centrum Nauki w ramach

konkursu Opus 4, realizacja w okresie: 27.06.2013–26.12.2016 [grant ukończony].

Małgorzata Marcinkowska-Malara

- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym MNiSW *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński* realizowanym w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018; kierownik projektu dr hab. Bożeny Mazurek. Nr grantu: 0091/NPRH2/H11/81/2013.

Bożena Mazurkowa

- Kierownik zespołowego projektu badawczego NPRH: *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński*. Nr 11H 12 0167 81. Czas realizacji: 2013–2018 r. Instytucja finansująca: MNiSW. Nazwa jednostki: Uniwersytet Śląski w Katowicach.
- Wykonawca tematu: *Edycja „Erotyków” Franciszka Dionizego Książnina* w zespołowym projekcie NPRH: *„Biblioteka Pisarzy Staropolskich”, „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia” kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej*. Kierownik: Tomasz Chachulski. Nr 11H 12 0114 81. Czas realizacji: 2012–2017 r. Instytucja finansująca: MNiSW. Nazwa jednostki: Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie.

Joanna Orzeł

- Projekt badawczy *„Fantastyczni i realni przodkowie. Źródła pamięci kulturowej wybranych państw i narodów europejskich doby nowożytnej”*, realizowany w ramach stypendium ufundowanego przez Fundację z Brzezia Lanckorońskich.
- Projekt badawczy *„Społeczne i kulturowe uwarunkowania edukacji w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku”*, prowadzony przez Polskie Towarzystwo Historyczne, finansowany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu pod nazwą *„Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”* nr 2bH 15 0122 83 (członek zespołu badawczego).

Magdalena Ożarska

- Narodowy Program Rozwoju Humanistyki – *„Umiejdzynarodowienie” 3.a* (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego): *Przekład na język angielski i publikacja zagraniczna monografii Ewy Szary-Matywieckiej pt. „Malwina czyli głos i pismo w powieści”*.

Maciej Parkitny

- Kierowanie projektem pt. „Opracowanie krytyczne i edycja *Dzieł zebranych* Ignacego Krasickiego”, grant NPRH nr 11H 13 0374 82, źródło finansowania: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- Kierowanie projektem pt. „Wiek XVIII jako zmiana: oświecenie polskie w ujęciu paralaktycznym”, grant NPRH nr 2aH 15 0080 83, źródło finansowania: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- Udział w projekcie pt. „Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości”, grant NPRH nr 11H 12 0250 81, kierownik: A. Nowicka-Jeżowa, źródło finansowania: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Magdalena Patro-Kucab

- Współwykonawczyni grantu: *Czytanie poetów polskiego Oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński* (2012–2017). Decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego numer 0091/NPRH2/H11/81/2012, kierownik dr hab. prof. UŚ Bożena Mazurkowa.

Anna Petlak

- *Edycje krytyczne ze wstępem dzieł wierszem i prozą Wincentego Ignacego Marewicza (1755–1822)*. (projekt badawczy — grant naukowy, przyznany przez Narodowe Centrum Nauki w Krakowie (decyzja Nr DEC-2011/01/D/HS2/02852).

Jarosław Pietrzak

- Grant NCN FUGA 4 umowa nr 2015/16/S/HS3/00095 „Organizacja i funkcjonowanie dworów Marii Kazimiery d’Arquien Sobieskiej w Polsce, we Włoszech i we Francji w latach 1658–1716”.

Bożena Popiołek

- 2013–2016 projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, *Korespondencja Elżbiety z Lubomirskich Sieniatowskiej, kasztelanowej krakowskiej. Opracowanie edytorskie i analiza treści* (kierownik projektu: prof. dr hab. B. Popiołek, wykonawcy: dr Urszula Kicińska, dr Agnieszka Słaby).
- 2016–2019 projekt finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, *Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich* (kierownik projektu B. Popiołek, wykonawcy: dr U. Kicińska, dr A. Penkała, dr A. Słaby).

Dariusz Rolnik

- W realizacji: Akta sejmikowe województw Wielkopolski właściwej w latach 1764–1793 (NPRH — wykonawca. Kierownik M. Zwierzykowski).
- W realizacji: Biografia Adama Chmury (NCN — Opus — kierownik i jedyny wykonawca).
- Zakończony: Jeleńscy w czasach Stanisławowskich i inwentarz ich archiwum w NGAB w Mińsku. Publikacja planowana VI 2017 (NCN — Opus — kierownik i jedyny wykonawca).

Agnieszka Słaby

- Realizacja projektu badawczego nr rej. 2015/19/B/HS3/01797, zaplanowanego na lata 2016–2019 i finansowanego ze środków z Narodowego Centrum Nauki pt. *Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich* (wykonawca).

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Projekt „XVIII amžiaus studijos“ [Eighteenth-Century Studies]. Instytucja finansująca: Research Council of Lithuania (No LIP-052/2016).

Asta Vaškeliėnė

- Lietuvos pijorų provincijos mokymo nuostatai *Methodus docendi* (1762) — šaltinio vertimas, tyrimas ir publikavimas. [Teaching Regulations for the Lithuanian Province of Piarists *Methodus docendi* (1762) — Translation, Analysis and Publication of the Source Text]; grant Litewskiej Rady Naukowej.

Barabra Wolska

- Współudział w wykonaniu zbiorowego projektu badawczego „«Biblioteka Pisarzy Staropolskich», «Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia» — kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej” Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Nr 11 H 12 011481), którym kieruje dr hab. prof. nadzw. Tomasz Chachulski z Instytutu Badań Literackich PAN oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W roku 2016 — była to kontynuacja prac związanych z edycją: A. S. Naruszewicz, *Poezje zebrane*, tom 5.
- Współudział w wykonaniu zbiorowego projektu badawczego *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński*, zatwierdzonego przez MNiSW w ramach konkursu

Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (0091/NPRH2/H11/81/2013), którym kieruje dr hab. prof. nadzw. Bożena Mazurkowska z Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opacskiego na Wydziale Filologicznym UŚ w Katowicach. W roku 2016 był to udział w realizacji części grantu: *Czytanie Karpińskiego*. Referat wygłoszony 19 maja: „Stapając po śladach przeszłości: *Przypomnienie dawnej miłości. Pieśń pasterska*”. W realizacji tej części grantu uczestniczyli też moi Doktoranci z tzw. „wolnej stopy”: mgr Małgorzata Pierzgalska i mgr Jacek Ubysz.

Michał Zwierzykowski

- Prace nad przygotowaniem edycji akt sejmikowych województw poznańskiego i kaliskiego z okresu panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego oraz Jana III Sobieskiego, a także z terenu województwa bełskiego, za lata 1572–1772 (z wykorzystaniem materiału zebranego przez Wojciecha Hejnosza) — w zespole z Robertem Kołodziejem i Andrzejem Kamińskim. W ramach projektu NPRH 11H 11 000280, na lata 2012–2017 (grant realizowany na UAM w Poznaniu, kierownik Michał Zwierzykowski — grant zakończony w początku 2017 r.).
- Prace nad przygotowaniem edycji akt sejmikowych województw Wielkopolski właściwej z lat 1764–1793 — w zespole z Witoldem Filipczakiem, Grzegorzem Glabiszem, Robertem Kołodziejem i Dariuszem Rolnikiem. W ramach projektu NPRH 1aH 15 0046 83 na lata 2015–2020 (grant realizowany na UAM w Poznaniu, kierownik Michał Zwierzykowski).

Tematy prac doktorskich pisanych przez Członków i powstających pod opieką Członków Towarzystwa

British-Lithuanian religious networks in the early modern period (Hanna Mazheika, promotor: Karen Friedrich).

Duninowie. Dzieje rodziny (Joanna Jarzębak, promotor: Bożena Popiołek).

Elita polityczna województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732 (Ewa Tacka, promotor: Michał Zwierzykowski).

Epitalamia okresu oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem (Adam Dobrowolski, promotor: Krystyna Maksimowicz).

Feliks Oraczewski jako mówca, pisarz i działacz społeczny (Elżbieta Ziębórak, promotor: Roman Dąbrowski).

- Fenomen życia i twórczości Franciszka Karpińskiego* (Jacek Ubysz, promotor: Barbara Wolska).
- Funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w opinii szlachty wielkopolskiej w latach 1696–1763* (Edyta Welniak, promotor: Michał Zwierzykowski).
- Gdańska XVIII-wieczna książka przyrodnicza: druki ilustrowane z oficyny Tomasza Jana Schreibera* (Jakub Jakubowski, promotor: Anna Migońniowa; praca ukończona).
- Kobieta w dramacie polskiego i angielskiego oświecenia – w ujęciu genderowym* (Tomasz Sajnog, promotor: Paweł Kaczyński).
- Konflikt obowiązku i miłości w debacie o kobiecym dualizmie (Corneille i Marivaux)* (Afrodyta Weselak, promotor: Izabella Zatorska).
- Korneccy: rodzina artystów i jej działalność w Małopolsce od połowy XVIII do połowy XIX wieku* (Paulina Kluz, promotor: Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Kraina marzeń Giacomo Casanovy (o powieści utopijnej „Icosameron”)* (Stanisław Świtlik, promotor: Izabella Zatorska).
- Księstwo siewierskie. Funkcjonowanie mikro państwa pod władztwem Kajetana Sołtyka i Michała Poniatowskiego w „sąsiedztwie” Rzeczypospolitej* (Mateusz Siembab, promotor: Dariusz Rolnik).
- Les représentations françaises des relations entre le Roi et la noblesse de la République nobiliaire de Pologne (1573–1791)* (Teresa Malinowski, współpromotor doktoratu w systemie cotutelle: Maciej Forycki, wspólnie z prof. Monique Cotteret z Université Paris Ouest).
- Michał Kazimierz Ogiński jako twórca i mecenas kultury* (Artur Zióntek, promotor: Antoni Czyż).
- Modlitwy przygodne w polskich drukach oświeceniowych* (Małgorzata Marcinkowska-Malara, promotor: Bożena Mazurkowska).
- Monografia dorobku Konstancji Benistawskiej* (Kamila Żukowska, promotor: Agnieszka Kobrzycka).
- Motywy russowskie w twórczości pisarzy II poł. XVIII wieku (temat roboty – Katarzyna Gryzymała, promotor: Tomasz Chachulski).*
- Myśl genologiczna w krytyce literackiej czasopism warszawskich doby postanistawowskiej* (Monika Kmak, promotor: Roman Dąbrowski).
- Myśl polityczna Kelmna Mikesa w świetle „Listów z Turcji”* (Adam Szabelski, promotor: Maciej Forycki).
- „Na koniec jakaś pamięć tam zostawa, gdzie nas nie będzie”... Cztery początkowe księgi liryków z „Poezji Franciszka Dionizego Książnina ręką własną pisanych”. Edycja krytyczna ze wstępem* (Beata Prokopczyk, promotor: Barbara Wolska).

- Od wieloletnich związków z Austrią ku sojuszowi z Prusami. Polityka zagraniczna Saksonii w przededniu wojny o sukcesję bawarską (1774–1778)* (Jacek Kordel, promotor: Zofia Zielińska)
- Organizacja, administracja i gospodarka w dobrach ziemskich Elżbiety Sieniawskiej, kasztelanowej krakowskiej* (Kinga Ślęczek, promotor: Bożena Popiołek).
- Oświeceniowa poezja funeralna. Edycja krytyczna ze wstępem* (Katarzyna Zmuda-Trzebiatowska, promotor: Krystyna Maksimowicz).
- Panie modne w życiu i literaturze epoki stanisławowskiej* (Agnieszka Warcholak, promotor: Krystyna Maksimowicz).
- Panięskie ochędóstwo. Kwestie posagowe i wienne w małżeństwach szlachty w czasach saskich* (Anna Penkała, promotor: Bożena Popiołek; praca ukończona).
- Pasyjne zbiory w polskich edycjach z XVIII wieku* (Anna Malińska, promotor: Bożena Mazurkowa).
- Podmiotowość w oświeceniowym dzienniku podróży* (temat roboczy – Magdalena Partyka, promotor: Tomasz Chachulski).
- Poezja imienninowa okresu oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Aleksandra Gierczak, promotor: Krystyna Maksimowicz).
- Portrety Polek z podróży po Italii w drugiej połowie XVIII wieku* (Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek, promotor: Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Pragnienie doskonałości chrześcijańskiej w religijnej twórczości Jana Stanisława Jabłonowskiego* (Katarzyna Sobczyk, promotor: Krystyna Stasiewicz).
- Proza Łucji z książąt Giedroyciów Rautenstrauchowej* (Magdalena Abramczyk, promotor: Tomasz Chachulski).
- Relacje rodzinne szlachty w świetle testamentów czasów saskich* (Justyna Wieczorek, promotor: Bożena Popiołek).
- Rola Piotrkowa w życiu sądowym i parlamentarnym Rzeczypospolitej szlacheckiej (od 1578 roku)* (Agnieszka Mrozińska, promotor: Witold Filipczak).
- Rzeźba na cmentarzach okręgu wileńskiego w latach około 1800–1918* (Zyta Kołoszewska, promotor: Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Samorząd województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1733–1763* (Tomasz Kościański, promotor: Michał Zwierzykowski).
- Sejmiki województw Wielkopolski właściwej w latach 1764–1793* (Grzegorz Glabisz, promotor: Michał Zwierzykowski).
- Stronnictwo saskie na Litwie w pierwszym okresie panowania Augusta II* (Tomasz Grala, promotor: Witold Filipczak).

Teofila Sapieżyna — biografia (Angelika Blinda, promotor: Dariusz Rolnik).

Warianty i strategie genologiczne w twórczości Ignacego Krasickiego (Edyta Skoryna, promotor: Maciej Parkitny).

Wątki pedagogiczne w twórczości Stanisława Konarskiego (temat roboczy — Katarzyna Kossowska, promotor: Tomasz Chachulski).

Wizerunek Elżbiety z Branickich Sapieżyny w piśmiennictwie polskim XVIII i XIX wieku. Publiczne i prywatne odłony życia (Szymon Piotr Dąbrowski, promotor: Bożena Mazurkova).

Życie codzienne w Pleszewie w drugiej połowie XVIII wieku (Artur Makowski, promotor: Michał Zwierzykowski).

KONFERENCJE 2016

III Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku „Wiek osiemnasty jako zmiana. Rzeczpospolita i oświecenie” 15–17 września 2016 r.

W dniach 15–17 września 2016 r. w Poznaniu odbył się III Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku (poprzednie miały miejsce we Wrocławiu — 19–21 X 2006 r. i Krakowie — 19–22 X 2011 r.). Tym razem cykliczne, interdyscyplinarne spotkanie badaczy osiemnastego stulecia odbyło się między innymi w celu odpowiedzi na postawiony wiodący problem badawczy: „Wiek osiemnasty jako zmiana. Rzeczpospolita i oświecenie”.

Ogromne przedsięwzięcie organizacyjne nie byłoby możliwe bez starań Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym oraz zaangażowania pełniącego tym razem rolę gospodarza Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (w ramach Uniwersytetu współorganizatorami były: Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Wydział Historyczny, Instytut Historii i Instytut Filologii Polskiej). Patronatem honorowym objął Kongres Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W skład Komitetu Honorowego wchodziłi najwybitniejsi znawcy epoki, profesorowie: Teresa Kostkiewiczowa, Henryk Olszewski, Józef Tomasz Pokrzywniak i François Rosset. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodziłi: Barbara Judkowiak, Maciej Parkitny, Maciej Forycki, Michał Zwierzykowski, pod przewodnictwem Anny Grześkowiak-Krwawicz Prezes PTBnWO; Agnieszka Jakuboszczak pełniła funk-

cję sekretarza Komitetu i sprawowała pieczę nad grupą sprawnych i zaangażowanych wolontariuszy, wśród których prym wiedli doktoranci obu współpracujących Wydziałów.

Kongres otrzymał odpowiednią oprawę — we współpracy z Fundacją Tres opracowany został projekt graficzny, wspólny dla wszystkich materiałów kongresowych. Zaprojektowane przez grafików logo nawiązywało do osiemnastowiecznego kartusza herbowego, wieńczącego fasadę kordegardy na poznańskim Starym Rynku. Na kilka tygodni przed rozpoczęciem obrad każdy uczestnik otrzymał obszerną, liczącą 130 stron publikację przedkongresową, zawierającą oprócz programu również abstrakty referatów, pełne teksty komunikatów, program koncertu oraz niezbędne informacje organizacyjne.

Trwające trzy dni obrady odbywały się w pomieszczeniach uniwersyteckich Collegium Minus, Collegium Maius oraz Collegium Historicum. Podczas uroczystego otwarcia Kongresu, obok oficjalnych powitań przez Władze Uczelni, Profesor François Rosset z Lozanny w pięknych słowach przypomniał sylwetkę zmarłego niedawno przyjaciela i Członka Honorowego PTBnWO, Profesora Bronisława Baczki, jednego z najwybitniejszych na świecie badaczy oświecenia, współtwórcy tak zwanej warszawskiej szkoły historyków idei, przez wiele dekad wykładającego na szwajcarskim Université de Genève.

Każdego dnia obrady Kongresu przebiegały według tego samego rozkładu. Ich część przedpołudniowa miała charakter plenarny. Autorami wygłoszonych podczas nich 15 referatów byli wybitni znawcy oświecenia, którzy zaprezentowali interdyscyplinarne punkty widzenia na temat wielu problemów osiemnastego stulecia. Obrady popołudniowe toczyły się w 8 sekcjach tematycznych. Zaprezentowanych w nich zostało 75 referatów, dyskusją natomiast objęto zarówno wysłuchane referaty, jak i 21 komunikatów wydrukowanych wcześniej w publikacji przedkongresowej.

Ostatniego dnia Kongresu, po podsumowaniu krajowej części obrad przez kierowników poszczególnych sekcji oraz Prezes PTBnWO, Annę Grześkowiak-Krwawicz, odbył się międzynarodowy panel w języku francuskim.

Integralną częścią III Kongresu było również walne, sprawozdawczo-wyborcze zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, podczas którego nie tylko złożone zostały stosowne sprawozdania, ale również dokonano wyborów Zarządu na kolejną czteroletnią kadencję. W obecności licznie zgromadzonych Członków Towarzystwa wręczone zostały dyplomy potwierdzające nadanie

przez Walne Zebranie godności Członka Honorowego Profesorom — Zofii Zielińskiej i Jerzemu Dygdale.

Swego rodzaju klamrą spinającą początek i zakończenie Kongresu były dwa miłe wydarzenia. Pierwszego dnia uczestnicy uczcili jubileusz Profesor Teresy Kostkiewiczowej, założycielki, wieloletniej Prezes i obecnej Prezes Honorowej PTBnWO. Z kolei ostatniego dnia Profesorowi Danielowi Tolletowi, znakomitemu francuskiemu historykowi, patronującemu od lat licznym polsko-francuskim inicjatywom naukowym, wręczony został dyplom Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Kongres był nie tylko czasem toczonych w trakcie obrad i w kuluarach dyskusji naukowych. Stanowił również okazję do podtrzymania i rozwijania więzi personalnych, spotkań i rozmów. Wielu uczestników podkreślało niezwykle serdeczną i ciepłą atmosferę całej imprezy, pomimo wielkiej różnorodności środowisk i ośrodków naukowych, z których pochodzili uczestnicy — byli to zarówno historycy polscy, jak również z zagranicy, z Białorusi, Francji, Litwy, Szwajcarii, Ukrainy, Węgier, Włoch i Wielkiej Brytanii. Potwierdziło to zarówno potrzebę organizowania cyklicznych Kongresów, jak sens istnienia Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Organizatorzy zadbali o odpowiednią oprawę również tych nieco mniej formalnych etapów Kongresu. Na zakończenie pierwszego dnia obrad uczestnicy zostali ugoszczeni uroczystą kolacją na Starym Rynku, drugiego natomiast — zaproszono ich do wysłuchania przygotowanego specjalnie dla nich koncertu. Zespół muzyki dawnej Musica Maxima pod batutą Marii Erdman zaprezentował unikatowy program, na który złożyły się odnalezione w archiwach utwory wielkopolskich kompozytorów drugiej połowy XVIII w. i początków XIX stulecia.

Zwieńczeniem naukowych dokonań III Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku stanie się przygotowywane obecnie trzynomowe wydawnictwo, które zawierać będzie rozprawy, stanowiące rozwinięcie referatów i komunikatów wygłoszonych podczas obrad.

[Barbara Judkowiak, Maciej Parkitny, Maciej Forycki,
Michał Zwierzykowski]

**„Architektura i kulturalne dziedzictwo historycznych miast
Centralno-Wschodniej Europy”
12–13 maja 2016 r.**

12–13 maja 2016 odbyła się Międzynarodowa konferencja „Architektura i kulturalne dziedzictwo historycznych miast Centralno-Wschodniej Europy” w Humaniu. Spotkanie poświęcono Zakonowi oo. Bazyliańców i jego roli w oświatowo-kulturalnym rozwoju miast Ukrainy.

[Walentyna Łoś]

***Art History for Artists: Interactions Between Scholarly
Discourse and Artistic Practice in the 19th Century*
7–9 lipca 2016 r.**

W dniach 7–9 lipca 2016 roku w Berlinie odbyła się międzynarodowa konferencja *Art History for Artists: Interactions Between Scholarly Discourse and Artistic Practice in the 19th Century* organizowana przez dr Eleonorę Vratskidou (Alexander von Humboldt Stiftung/ Alexander von Humboldt Postdoctoral Fellow/Technische Universität Berlin). Jest to pokłosie prowadzonych w tym ośrodku badań przede wszystkim pod kierunkiem prof. Bénédicte Savoy nad rolą praktyki artystycznej (praktyk artystycznych) w narodzinach dyscypliny akademickiej historii sztuki (XVIII–). Tytuł projektu badawczego: *Kunstgeschichte für Künstler: Zu einer transnationalen Geschichte der Kunstakademien im 19. Jahrhundert*. Badania obejmują pokolenie urodzonych ok. 1750 roku i przełom XVIII/XIX wieku. Projekt prowadzony był do kwietnia 2017 roku.

[Jolanta Czerzniewska]

**Czytanie poetów polskiego oświecenia.
Nad tekstami Karpińskiego
Klewinowo, 16–21 maja 2016 r.**

Ostatnie już spotkanie wykonawców zespołowego projektu badawczego Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki: *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński* (2013–2018) odbyło się w cichym, zielonym zakątku w dolinie Górnej Narwi. W sześciodniowych obradach „Zespołu Karpińskiego” pod kierownictwem dra hab. prof. UKSW Tomasza Chachulskiego i dr hab. prof. UŚ Bożeny Mazurkowej wzięło udział ponad

dwudziestu referentów z kilkunastu krajowych ośrodków naukowych. Przypomnieć należy, że czwarte seminarium warsztatowe, podobnie jak poprzednie, zgromadziło i integrowało znaczącą część środowiska polskich badaczy literatury i kultury oświecenia, którzy prezentowali monograficzne opracowania tekstów wybranych z dorobku sentymentalnego poety. Seminarium warsztatowe uczestnicy poświęcili pamięci Profesora Romana Sobola, wybitnego, wielce zasłużonego badacza twórczości Karpińskiego.

Referaty prezentowane podczas obrad stworzyły interesującą i różnorodną panoramę literackich zainteresowań i umiejętności Karpińskiego zarówno jako poety, jak i prozaika. Seminarium warsztatowe pozwoliło dostrzec nowe tropy i wątki w jego twórczości. Szczególnie cenne okazało się podjęcie badań nad utworami prozatorskimi tego autora. Udział w naukowym spotkaniu aż czterech pokoleń badaczy zajmujących się zarówno oświeceniem jak i wiekiem XIX umożliwił nowe konfrontacje i wspólne odczytywanie całości dorobku jednego z najwybitniejszych poetów swego czasu.

[Małgorzata Marcinkowska-Malara]

Elisabeth Vigée Le Brun i jej czasy.
Kobieta — artystka — Europejka
23–24 września 2016 r.

W dniach 23–24 września 2016 r. odbyła się w Muzeum Pałacu w Nieborowie konferencja naukowa *Elisabeth Vigée Le Brun i jej czasy. Kobieta — artystka — Europejka*. Towarzyszyła ona wystawie *Elisabeth Vigée Le Brun i Polacy*, zorganizowanej wspólnie przez Muzeum Narodowe w Warszawie i Muzeum Warszawy. Organizatorami konferencji byli Iwona Danielewicz (MNW) i Paweł Ignaczak (MW). Była to pierwsza konferencja naukowa poświęcona tej wyjątkowej artystce, portreciście wielu Polaków. W konferencji wzięli udział badacze literatury oraz historycy sztuki zajmujący się okresem przełomu XVIII i XIX wieku. Gościem honorowym była prof. Geneviève Haroche-Bouzinac, badająca od wielu lat życie i twórczość Vigée Le Brun.

Podczas dwudniowej sesji omawiano sytuację kobiet artystek około roku 1800 (Tomasz Wysłobocki, Paweł Ignaczak), nowatorstwo portretów (Agnieszka Rosales Rodriguez, Iwona Danielewicz, Michał Haake) oraz krajobrazów Vigée Le Brun (Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek, Andrzej Pieńkos), jej notatki z podróży po Europie (Regina Bochenek-Franczak, Geneviève Haroche-Bouzinac), związki z artystami

oraz teoretykami sztuki (Tomasz de Rosset). Zaprezentowano też badania dotyczące obrazów malarki w polskich kolekcjach (Magdalena Wesołowska).

Obecnie przygotowywana jest publikacja materiałów sesji naukowej.

[Paweł Ignaczak]

Granice i pogranicze. Na stuku kultur i tradycji **listopad 2016 r.**

I Konferencja międzynarodowa *Granice i pogranicze. Na stuku kultur i tradycji*, XI 2016 Kraków, Instytut Historii i Archiwistyki UP w Krakowie, Instytut Historii Uniwersytetu w Preszowie, Słowacja.

[Bożena Popiołek]

Konferencja ***W trzechsetną rocznicę Sejmu Niemego. 1717–2017*** **1 lutego 2017 r.**

W dniu 1 lutego 2017 r., z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się jednodniowa konferencja naukowa „W trzechsetną rocznicę Sejmu Niemego. 1717–2017”. Współorganizatorami byli Kancelaria Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Zamek Królewski w Warszawie, Instytut Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla oraz Muzeum Historii Polski.

Okazją do tego naukowego spotkania była rocznica jednego z kluczowych wydarzeń dla dziejów Rzeczypospolitej w XVIII w., jakim był sejm, który rozpoczął obrady 1 lutego 1717 r. o godzinie 9.00 i zakończył je z sukcesem jeszcze tego samego dnia, około godziny 16.00, uchwaleniem obszernych konstytucji dla Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego, ale przede wszystkim uśmierzył konflikt między szlachtą skupioną w konfederacji tarnogrodzkiej a królem Augustem II Mocnym, jego stronnikami oraz wojskiem saskim. We współczesnej nam pamięci historycznej Sejm Niemy pojawia się jedynie jako zmitologizowana anomalia w dziejach parlamentaryzmu, sejm, podczas którego nikomu nie pozwolono się odezwać. Rzeczywistość była zupełnie inna, bardziej złożona, a konsekwencje wydarzeń, które rozgrywały się na wiele miesięcy przed dniem 1 lutego 1717 r. okazały się brzemiennie w skutki na dzieścieniecia.

W konferencji oraz towarzyszącej jej dyskusji wzięli udział zajmujący się dziejami osiemnastego stulecia historycy z najważniejszych ośrodków

ków naukowych Polski oraz Litwy. Referatu wygłosili: Krzysztof Link-Lenczowski (UJ): *Na drodze do konfederacji tarnogrodzkiej i Sejmu Niemego*, Mindaugas Šapoka (Instytut Historii Litwy, Wilno): *Konfederacja Wielkiego Księstwa Litewskiego 1715–1716 r. i jej wpływ na negocjacje przed Sejmem Niemym*, Tomasz Ciesielski (UO): *Sytuacja militarna w Rzeczypospolitej w przededniu Sejmu Niemego*, Adam Perłakowski (UJ): *Czy można umrzeć z przepracowania? Udział Antoniego Sebastiana Dembowskiego w rokowaniach z konfederatami tarnogrodzkimi w latach 1715–1716*, Robert Kołodziej (UWr): *Sejm Niemy na tle praktyki funkcjonowania staropolskiego parlamentaryzmu*, Wojciech Kriegseisen (IH PAN): *Postanowienia Sejmu Niemego w kwestiach wyznaniowych i ich konsekwencje*, Gintautas Sliesoriūnas (Instytut Historii Litwy, Wilno): *Sejm Niemy a rewizja reform ustrojowych, zainspirowanych przez litewskich republikantów na przełomie XVII i XVIII w.*, Jerzy Dygdała (IH PAN): *Realizacja reform skarbowych Sejmu Niemego na przykładzie Prus Królewskich*, Michał Zwierzykowski (UAM): *Geneza i konsekwencje reform sejmików w konstytucjach Sejmu Niemego*, Urszula Kosińska (UW): *Stosunek szlachty na sejmach 1718–1720 do postanowień traktatu warszawskiego i Sejmu Niemego*.

Zarówno teksty referatów, jak i nadesłane głosy w dyskusji zostaną wydane w 2018 r. w wieloautorskiej monografii poświęconej Sejmowi Niememu, która zostanie wydana staraniem Wydawnictwa Sejmowego.

[Michał Zwierzykowski]

***Literacka spuścizna Stanisława Kostki Potockiego* 14–15 grudnia 2016 r.**

Literacka spuścizna Stanisława Kostki Potockiego — konferencja naukowa, której celem było przybliżenie zagadnień związanych z dorobkiem literackim jednego z najwybitniejszych reprezentantów rodu Potockich, odbyła się 14–15 grudnia 2016 roku w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, w Sali Białej. Organizatorami wydarzenia byli: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Pracownia Literatury Oświecenia Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Spotkanie zgromadziło przedstawiciele kilkunastu ośrodków naukowych i akademickich z Polski oraz Włoch. Otwarcia konferencji dokonali Paweł Jaskanis, Dyrektor Muzeum Pałacu Króla

Jana III w Wilanowie, i Anna Grześkowiak-Krwawicz, Prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Słowo wstępne skierowali do prelegentów i gości Dorota Folga-Januszewska z wilanowskiego muzeum i Tomasz Chachulski z Pracowni Literatury Oświecenia PAN i Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW.

W czasie dwudniowych obrad zainteresowanie uczestników konferencji było skupione szczególnie wokół pisarstwa Stanisława Kostki Potockiego. Przedmiotem uwagi badaczy stał się niepublikowany dotąd dziennik podróży hrabiego do Włoch z 1779 roku, który ma ukazać się w 2017 roku. Ważne miejsce zajęła poezja Potockiego prezentowana przez referentów w perspektywie liryki refleksyjno-osobistej, o tonacji intymnej, a także w kontekście podejmowanej w utworach problematyki społecznej i patriotycznej. Nowe rozpoznania przyniosły referaty omawiające korespondencję Pilawity. Badacze zajęli się niepublikowanymi dotąd listami, wzbogacając zasób wiedzy o działalności wilanowskiego gospodarza, znawcy sztuki i polityka. Nie pominięto także rozpraw teoretycznych hrabiego, utworów publicystycznych, okolicznościowych mów oraz powieści *Podróż do Ciemnogradu*.

Dwudniowe spotkanie przyniosło wiele nowych rozpoznań w zakresie różnorodnych aspektów związanych z praktyką pisarską Potockiego. Kolejne referaty budziły żywe zainteresowanie słuchaczy, czego dowodem były inspirujące dyskusje toczone w Sali Białej po każdym panelu, a także w kuluarach. Zgromadzeni na konferencji w Wilanowie historycy, znawcy sztuki, literaturoznawcy i badacze kultury byli zgodni, że konieczne jest przygotowanie w niedalekiej przyszłości kilku kolejnych tomów obejmujących studia nad Stanisławem Kostką Potockim oraz edycji krytycznej najważniejszych dzieł literackich jednego z najbardziej wszechstronnych przedstawicieli polskiej elity przełomu XVIII i XIX wieku: zbioru poezji, mów i pochwał luminarzy polskiego oświecenia i początku XIX wieku, utworów dramatycznych, rozpraw teoretycznych.

[Magdalena Partyka]

***Przybylski i inni. O roli Krakowa i regionu
w kulturze epoki oświecenia
16 listopada 2016 r.***

16 listopada 2016 odbyła się na Wydziale Polonistyki Uniwersyte-
tu Jagiellońskiego pierwsza jednodniowa konferencja z cyklu: *Przy-
bylski i inni. O roli Krakowa i regionu w kulturze epoki oświecenia*. Spotka-

nia te są organizowane z 260 rocznicy urodzin (1756) i 200 rocznicy śmierci (1819) Jacka Idziego Przybylskiego. Na konferencji przedstawiono 6 referatów: 1) Teresa Kostkiewiczowa, *Centrum — prowincja? Wstęp do refleksji o cechach szczególnych oświecenia w regionie krakowskim*; 2) Marcin Cieński, *Oświeceniowe regiony i prowincje*; 3) Aleksandra Norkowska, *Obraz Krakowa w oświeceniowych kompendiach wiedzy (rekonesans)*; 4) Krystyna Maksimowicz, *Biskup Kajetan Sołtyk w poezji okolicznościowej czasu deportacji do Rosji (lata 1767–1773)*; 5) Tomasz Chachulski, *Franciszek Karpiński w Krakowie*; 6) Klaudia Socha, *Jacek Przybylski jako wydawca*; 7) Dominika Świątoniowska, *Udzielonego ksiąŜtka zmagania z Uniwersytetem (o Stanisławie Wodzickim)*. Dyskusja dotyczyła zagadnień przedstawionych w referatach oraz niektórych innych problemów osiemnastowiecznego Krakowa.

[Roman Dąbrowski]

II Rencontre franco-polonaise des dix-huitièmistes nt. ***Les dynamiques du changement dans l'Europe des Lumières*** **19–20 września 2016 r.**

W dniach 19–20 września 2016 r., odbyła się w Poznaniu dwudniowa konferencja naukowa w ramach drugiego polsko-francuskiego spotkania badaczy XVIII wieku. Tematem przewodnim była tym razem dynamika zmian w Europie doby Oświecenia (korelująca z problematyką III Kongresu). Konferencję zorganizował Instytut Historii UAM we współpracy z Instytutem Historii PAN w Warszawie, Polskim Towarzystwem Badań nad Wiekiem Osiemnastym oraz Towarzystwem Historyczno-Literackim w Paryżu. Badacze z Polski i Francji gościli w pierwszym dniu spotkań Biblioteka Kórnicka (Pałac Działyńskich) oraz Instytut Filologii Polskiej UAM (Collegium Maius), zaś w drugim dniu obrad — Instytut Historii UAM. W imieniu organizatorów obrady zagał Maciej Forycki, który poprosił o ich uroczyste otwarcie Annę Grześkowiak-Krwawicz, prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Dziesięć sesji kolokwium zgromadziło ponad czterdziestu historyków, literaturoznawców i historyków sztuki z Polski, Francji, Węgier i Italii. Rozpatrywali oni wiek XVIII pod kątem problematyki zmiany w wielu dziedzinach życia — obyczajów, sztuki, literatury, estetyki, nauki, techniki, edukacji, historii, polityki, dyplomacji. Badacze starali się przedstawić nie tylko oznaki i świadectwa zmian, ale także ich inicjatorów, propagatorów czy przeciwników. Konkluzje podsumowujące *Rencontre*

wygłosiły Izabella Zatorska oraz Chantal Grell. Na przełomie 2017 i 2018 roku spodziewana jest publikacja materiałów konferencyjnych.

W 2018 r. planowane jest kolejne spotkanie naukowe integrujące środowisko osiemnastowieczników-frankofonów.

[Teresa Malinowska]

***Rytmy życia, rytmy codzienności:
Dom – codzienność i święto
15–16 października 2016 r.***

III Konferencja z cyklu: W kręgu rodziny epok dawnych. *Rytmy życia, rytmy codzienności: Dom – codzienność i święto*, 15–16 X 2016 Kraków, Instytut Historii i Archiwistyki UP.

[Bożena Popiołek]

**„Spectators in Europe”
9–11 grudnia 2016 r.**

W dniach 9–11 grudnia 2016 r. na Uniwersytecie Heinricha Heinego w Düsseldorfie odbyła się międzynarodowa konferencja „Spectators in Europe” poświęcona XVIII-wiecznym czasopismom moralnym jako ważnej części wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego. Organizatorem konferencji była Misia Sophia Doms z Instytutu Germanistyki w Düsseldorfie. Celem konferencji, w której wzięło udział 20 badaczek i badaczy z 13 krajów, była prezentacja badań nad czasopismami moralnymi w perspektywie lokalnej oraz ogólnoeuropejskiej. Czasopisma moralne z terenu Rzeczypospolitej omówiła niżej podpisana w referacie *Spectators from the Kingdom of Poland*. Tom pokonferencyjny ma się ukazać jeszcze w roku 2017 w wydawnictwie Peter Lang-Verlag.

[Katarzyna Chlewicka]

**The Idea of a Self-Governing People
in the Polish-Lithuanian Commonwealth (1569–1795)
2–3 December 2016.**

The Idea of a Self-Governing People in the Polish-Lithuanian Commonwealth (1569–1795) na konferencji: Exploring the Ideas of Political Community, Democracy and Self-Government: Interdisciplin-

ary Perspectives in cooperation with the University of Malaga, Spain,
2–3 December 2016.

[Karin Friedrich]

KONFERENCJE 2017

„W świecie tolerancji i nietolerancji, zagadek i tajemnic”

XX Spotkania Specjalistów Dawnych Literatur Romańskich, Wrocław, 29.11.–1.12.2017, temat: „W świecie tolerancji i nietolerancji, zagadek i tajemnic”.

[Izabella Zatorska]

Quand regarder fait lire: Nowe wyzwania w nauczaniu literatury (francuskiej i frankofońskich)

Quand regarder fait lire: Nowe wyzwania w nauczaniu literatury (francuskiej i frankofońskich), IR UW, Warszawa, 29.09.2017 — Nowe strategie stymulujące lekturę i analizę literacką, w nowych warunkach (nośniki, środki przekazu informacji w klasie), przemiany hierarchii kulturowych, adaptacja narzędzi badawczych i dydaktycznych, granice kompromisu.

[Izabella Zatorska]

Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: Stan, zajęcie, powołanie 24 listopada 2017 r.

24 listopada 2017 r. w Wilnie odbędzie się szesnasta konferencja litewskich badaczy nad wiekiem osiemnastym *Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: Stan, zajęcie, powołanie*, organizowana przez Instytut Historii Litwy (Wilno) i Uniwersytet Witolda Wielkiego (Kowno). Celem konferencji jest spojrzenie na strukturę społeczeństwa poprzez pryzmat kategorii *stanu, zajęcia i powołania*, uwydatnienie położenia grup społecznych oraz jego zmian, analiza współdziałania różnych stanów, uwydatnienie najważniejszych aspektów działalności profesjonalnej i (czy) twórczej przedstawicieli stanów. Obiektem referatu

mogą zostać zarówno wspólnoty konfesyjne, społeczne czy zawodowe oraz ich współdziałanie, jak i działalność księdza czy zakonnika, możnowładcy czy szlachcica, oficera czy żołnierza, nauczyciela czy ucznia, kupca czy rzemieślnika, chłopą królewskiego czy pańszczyźnianego, zdefiniowana za pomocą pojęć *stanu, zajęcia i powołania*.

Organizatorzy: Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Instytut Historii Litwy), Liudas Glemža (Uniwersytet Witolda Wielkiego).

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

III Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski

11–14 października 2017 r. w Krakowie odbędzie się III Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Przewodnim hasłem Kongresu jest „Dawna Rzeczpospolita: historia – pamięć – dziedzictwo”.

[Walentyna Łoś]

Marginalia, komentarze i przypisy w książce dawnej i współczesnej

W Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dniach 18–19 października 2017 roku odbędzie się konferencja na temat: *Marginalia, komentarze i przypisy w książce dawnej i współczesnej*. Blisko jedna trzecia spośród 36 zgłoszonych referatów dotyczy druków oświeceniowych. Uczestnicy obrady obejmą refleksją badawczą różnego typu adnotacje, zróżnicowane formalnie i pod względem usytuowania wobec tekstu głównego dzieł ujętych prozą lub wierszem w książce rękopiśmiennej i drukowanej. Są wśród nich okazjonalne (odręczne) zapiski lub regularne, stałe, drukowane noty umieszczone poza formatem kolumny w wąskim łamie; wieloraki objaśnienia o charakterze m.in. rzeczowym, językowym, bibliograficznym, krytycznym usytuowane na bieżąco w dolnej części kart, na końcu dzieł bądź po wyodrębnionych częściach. Informacje zawarte w tych adnotacjach w wieloraki sposób dopełniały i nadal (choć w zmienionej postaci, w sytuacji dużego obecnie zróżnicowania i wysokiej specjalizacji mediów) dopełniają we współczesnych publikacjach wiedzę czytelników, bądź też określają kompetencje lekturowe oraz zainteresowania autorów. Przedmiotem szczególnej uwagi będą m.in.: poetyka dodatkowych zapisów, adnotacji różnie usytuowanych wobec tekstu głównego, funkcje pełnione przez te elementy w stosunku do dzieł, do

których się odnoszą, a także ich rzeczowy, merytoryczny i komunikacyjny potencjał.

[Bożena Mazurkowa]

Kolekcjonerstwo rycin i rysunków a dzieje, metodologia i źródła historii sztuki. Polska i Europa XVII i XIX wieku
Styczeń 2018 roku w Warszawie

Konferencja jest elementem szerszego projektu naukowo-badawczego i wydawniczego poświęconego roli kolekcjonerstwa rycin i rysunków w kulturze na przestrzeni XVIII–XXI wieku. Jest to pierwsza z dwóch planowanych odsłon tematu w skali ogólnopolskiej. Druga konferencja o tym tytule przewidziana na styczeń 2020 roku będzie poświęcona XX i XXI wiekowi. Nie wykluczone, że środki finansowe umożliwią nam zorganizowanie jednej międzynarodowej konferencji w ramach trwania projektu. Tymczasem obecnie planujemy dwa konferencyjne zrecenzowane tomy naukowe w latach 2018–2022:

I. Kolekcjonerstwo rycin i rysunków a dzieje, metodologia i źródła historii sztuki. Polska i Europa w XVIII i XIX wieku (2019/2020)

II. Kolekcjonerstwo rycin i rysunków a dzieje, metodologia i źródła historii sztuki. Polska i Europa w XIX i XX wieku (2021/2022)

Tomy mają mieć charakter podręcznikowy służący dydaktyce i praktyce zawodowej.

Celem konferencji jest scharakteryzowanie stanu badań, zdiagnozowanie stanu wiedzy i charakterystyka tendencji badawczych w Polsce na tle europejskich projektów naukowo-badawczych ostatnich lat, publikacji i praktyki zawodowej. Interesują nas tematy i ujęcia niepublikowane, syntezy problemów, przeglądowe opracowania, wyniki badań porównawczych, postulaty badawcze, najnowsza literatura przedmiotu, zestawienie/konfrontacje dawnych metod i perspektyw z najnowszymi tendencjami.

Do uczestnictwa zapraszamy także młodych badaczy (studentów, doktorantów, młodych pracowników muzeów, zbiorów specjalnych instytutów naukowo-badawczych i bibliotek itp.), którym oddamy do dyspozycji osobne forum w ramach organizacji przedsięwzięcia.

Przewidujemy dyskusję panelową.

[Jolanta Czerzniewska]

XI Międzynarodowa Konferencja IAWIS/AIERTI
La reproduction des images et des textes /
Images and texts reproduced

W dniach 10–14 lipca 2017 roku na Uniwersytecie w Lozannie w Szwajcarii odbędzie się XI Międzynarodowa Konferencja IAWIS/AIERTI *La reproduction des images et des textes / Images and texts reproduced*. International Association of Word and Image Studies / Association Internationale pour l'Étude des Rapports entre Texte et Image (IAWIS/AIERTI) założono w 1987 roku. Na konferencji przewidziano co najmniej kilka paneli poświęconych roli sztuki multiplikacji (m.in. reprodukcji i druku) w kulturze XVIII i XIX wieku, a także roli tradycji i praktyki nowożytnej w grafice i druku w kolejnych stuleciach, np.: *Copy: How-to book. Practical aspects of copying in Italy from the 18th to the 19th century*; *L'exposition reproductible. Du musée à la foire commerciale (19ème–20ème siècles)*; *L'image satirique en France et en Angleterre au 19ème siècle: parodie, citation, pastiche*; *Reproduction and Transformation. Images and objects of European political cultures from the 18th to the early 20th century*. Ostateczny program planowany jest na 30 kwietnia. Strona konferencji: <http://wp.unil.ch/reproduction2017/?lang=fr> [dostęp: 21 I 2017].

[Jolanta Czerzniewska]

***Przybylski i inni. O roli Krakowa i regionu
w kulturze epoki oświecenia***

Na 2 czerwca 2016 oraz 19 stycznia 2018 planowane są na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego kolejne spotkania z cyklu *Przybylski i inni. O roli Krakowa i regionu w kulturze epoki oświecenia*. Główna uwaga skupi się na postaci i bogatym dorobku Jacka Idziego Przybylskiego.

[Roman Dąbrowski]

***Reformacja: między ideą a realizacją —
aspekty śląskie, polskie, europejskie,
Wrocław, 6–8 grudnia 2017 r.***

Przypadająca w bieżącym roku 500. rocznica wystąpienia Marcina Lutra jest pretekstem do szerszego spojrzenia na dwubiegunowo sformułowany problemem zawarty w tytule. Obserwując procesy zachodzące na Śląsku, w Rzeczypospolitej i w Europie organizatorzy (Instytut

Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego i Archiwum Państwowe we Wrocławiu) chcieliby zachęcić do dyskusji dotyczącej procesów, jakie dokonywały się w chwili adaptacji wielkiej idei odrodzenia chrześcijaństwa do praktyki życia społecznego w okresie wczesnonowożytnym (do schyłku XVIII w.). Co udało się z tej wielkiej idei odnowy Kościoła chrześcijańskiego i w jakiej formie zrealizować? Czy można określić fundamentalny zestaw idei postrzeganych jako konieczne do wprowadzenia w praktykę życia odrodzonego Kościoła i społeczeństwa chrześcijańskiego? Czy istnieje specyficzny zespół idei dla danego, konkretnego kierunku reformacji, lub jego faz oraz ich modyfikacji i nowelizacji w momencie ich przenoszenia w obszar praktyki społecznej?

[Lucyna Harc]

Oświeceniowe zapisywanie pamięci **28 i 29 września 2017 r. w Lublinie**

Zakład Historii Literatury Polskiej IFP UMCS w Lublinie ma zaszczyt zaprosić do udziału w konferencji naukowej *Oświeceniowe Zapisywanie Pamięci*, która odbędzie się w dniach 28 i 29 września 2017 r. w Lublinie.

Konferencja ma na celu zachęcenie do podjęcia pogłębionej lektury różnorodnych zapisów pamięci zbiorowej i indywidualnej oraz refleksji nad sposobami ich funkcjonowania w świadomości epoki. Uwzględniając szerokie rozumienie zapisu pamięci, nie zakreślamy ściśle obszaru problematyki związanej ze wskazanym tematem i pozostajemy otwarci na różnorodność zgłaszanych ujęć badawczych.

Pamięć jako kategoria kulturowa, historyczna i społeczna ujawniająca się w literaturze i publicystyce Wieku Świełał na wiele sposobów i z różnym natężeniem, stanowiła podstawę tak ważnych zjawisk i procesów, jak na przykład kult przodków, tradycja, wzorce estetyczne, modele obyczajowe, trwanie i przeobrażenia idei i systemów wartości. Intencją organizatorów konferencji byłoby przyjrzenie się istocie, funkcjonowaniu i ujęciom tej kategorii w utworach literackich i paraliterackich XVIII i początku XIX wieku.

[Artur Timofiejew]

W kręgu patronatu kobiecego w epoce nowożytnej

Na d. 25 IX 2017 r. zaplanowane jest II Seminarium Staropolskie „W kręgu patronatu kobiecego”, organizowane przez Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego. Obrady poświęcone będą patronatowi kobiecemu i problematyce klienteli kobiecej w epoce wczesnonowożytnej. Naszym celem będzie podjęcie dyskusji nad szeregiem problemów, takich jak próba zdefiniowania patronatu kobiecego i jego zakres czynniki wpływające na proces kreacji zaplecza klientalnego kobiet oraz formy i mechanizmy tworzenia kobiecego kręgu klientalnego

[Agnieszka Słaby]

Człowiek jako świadek historii

Na dn. 6–7 grudnia 2017 r. zaplanowano IV edycję konferencji naukowej z cyklu „Historia — Pamięć — Tożsamość”: *Człowiek — świadek historii*, której organizatorem jest Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego. Celem czwartej konferencji będzie podjęcie kolejnej dyskusji nad problematyką kategorii pamięci i tożsamości w historii, ludzkiego postrzegania zdarzeń, ich zapisu i opisu w człowieczej świadomości. Wśród zagadnień poddanych dyskusji znajdują się takie aspekty jak: Człowiek — kreator, obserwator i komentator historii, kształtowanie tożsamości, podejście historyka do „historycznych” rewelacji, czy ludzka pamięć jako źródło historyczne i jej selektywność oraz pamięć wspólna.

[Agnieszka Słaby]